

SLOVENSKI NAROD.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezni številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25

Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	v Jugoslaviji		v inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	72—	72—	132—
3	36—	36—	66—
1	12—	12—	22—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Reka.

Mussolini hoče, da jugoslovenska vlada do 15. t. m. podpiše sporazum za Reko, katerega načrt v glavnih določilih je bil dogovorjen v paritetni komisiji 31. avgusta v Rimu. Italijanska vlada se trudi, da bi pregovorila jugoslovenske državnike, da bi pripomogli k postavitvi trdnega temelja za razvoj italijanske sile na Reki in bi hkratu položili naš jugoslovenski pomorski promet pod italijansko kontrolo. Italija sicer nam velikodušno odstopa Baroš, ali ko ga odstopa, ga nam že zopet odjemlje, kajti ona zahteva enoten konsorcij za obe pristanišči in obvezo s strani Jugoslavije, da se bo posluževala Baroša samo za mal prevoz, za reden izvoz in uvoz pa edino le reškega pristanišča. Italijanski vladni možje pravijo, da so popustili, kolikor so mogli, dalje ne morejo in ne smejo ji ti.

V Parizu je posetil Pašiča italijanski poslanik Romano Avezzana, star njegov znanec. Leta 1903. je baron Avezzana nekaj posredoval pri angleški vladi v prilog Srbiji. Odtod se poznata Pašič in Avezzana. Razgovor med njima je bil, kakor poročajo italijanski listi, jako prisrčen. Celo uro sta razpravljala. Rezultat pa je medna tak, da Italijani z njim niso zadovoljni. Staro prijateljstvo ni nič pomagalo italijanskim željam. Ena poročila pravijo, da se po tem pogovoru bliža reško vprašanje zaključni fazi, čeprav treba premagati še nekatere težave, druga pa naznanjajo, da se je skrhalo možnost za brzo rešitev reškega vprašanja. Zato pa piše »Messagero«, da ve iz dobro poučenega vira, da je skoro gotovo, da beogradska vlada odkloni v Rimu skončane dogovore gledé Reke in tako bo imela italijanska vlada po 15. septembru polno akcijsko svobodo v reškem vprašanju. Omenjeni list dostavlja, da beogradska vlada že vrši proti Italiji tovarno po evropskih glavnih mestih razsežno diplomatsko delo.

Mussolinijeva ošabnost napram nam narašča, ker je dobil diplomatsko bitko proti Grčiji v konferenci veleposlanikov. Grčija se bo morala globoko ponižati pred Italijo in fašistovska glasila naznanjajo, obrnjena proti Jugoslaviji, da je umrla ona Italija, ki se je udajala mednarodnim dogovorom v svojo škodo in da sedaj živi Italija, ki ne potrebuje nobenega varstva, ki se zaveda svojih pravic in svoje moči. Glede Reke gre za veliko krivico s katero hoče Mussolinijeva vlada uadriti Jugoslavijo in Reko samo. Morda je v sporu z Grčijo pravica na njeni strani, v boju za Reko je vse italijansko postopanje skrajno krivično. In krivica ne sme zmagati!

Jugosloveni nimamo volje, da bo mo na Reki gojili italijansko ekspanzi-

jo proti Vzhodu, da bo po našem hrbitu zel Italijan na Balkan in se med nami udejstvoval gospodarsko in politično. Sužnji Italije nočemo biti nikdar! Zato pa odklanjamo vse dogovore, ki bi nas hoteli vreči v italijansko pomorsko hlapčevstvo.

Vsa bahavost, ki jo razvija Italija te dni pred nami, nam prav nič ne imponira, ker imamo zavest, da je pravica in sporu z Italijo na naši strani in ta pravica mora zmagati! Jugosloveni, krepko na plan za našo bodočnost na morju!

Kmetijski praznik na Bledu.

O sobotnem kmetijskem prazniku na Bledu je napisalo »Jutro«, da je bil v znamenju lepega vremena in žeganja. To konstatacija je treba izpopolniti, kajti ravno »Jutro« poročilo samo dokazuje, da je bilo tudi v znamenju onemogle mladinske zavisti. Naj navedemo samo dvoje dejstev. Poročevalec »Jutra« je označil število udeležencev praznika na Bledu na 15 do 16 tisoč, in to kot število, ki je nesporno. V Ljubljani pa so gospodje, ki praznika niso videli, prečrtali enojko in dobili so 5 do 6 tisoč romarjev. Na Bledu je eden glavnih mladinskih generalov odkrito priznal, da je bilo letos na prazniku dokaj več ljudi kakor lani, uredniki »najbolj informiranega« »Jutra« v Ljubljani pa so napisali, da je bil lani obisk večji. Pa vsega tega končno mladinom ni zameriti. Če piše še v sredo mladinsko glasilo za kmete »Domovina« v uvodniku, da je Samostojne Kmetijske Stranke konec, kako naj vendar v nedeljo piše »Jutro«, »glasilo za gospode« o 15 do 16 tisoč udeležnikih na Bledu. Partijski interes je vendar nad resnico!

Pa vrnimo se h kmetijskemu prazniku. Splošno mnenje vseh je, da je bil letošnji kmetijski praznik znatno večji od lanskega. Je to pomenljivo in za nas naprednjake tudi razveseljiv dokaz, da prihaja med kmetijsko ljudstvo iztizenje in da klerikalci nazadujejo. Seveda nočemo s tem reči, da bi bili klerikalci že na tem, da popolnoma propadejo, ker predobro poznamo moč njihove duhovniške organizacije. Toda klerikalno napredovanje je neupravičeno in če bi bile takojšnje volitve, potem bi doživeli klerikalci prenečenje leta 1920.

Se en moment bi povdarjili s kmetijskega praznika. Udeležbo Hrvatov in Srbov in pa splošno povdajanje potrebe ujedinjenja vseh jugoslovenskih kmetov. Z ozirom na silno razočaranje, ki ga je z Radićem doživela hrvaška kmet, vidimo možnost, da stanovska kmetijska stranka na Hrvaškem popolnoma likvidira radićevščino. In zato se ne obotavljamo izjaviti, da nam je v tem pogledu enotna jugoslovenska kmetijska stranka simpatična. Zlasti še, kadar bo ta vsevskoz patriotska, kakor so dokazali oduševljeni vzkliki kralju, ki smo jih čuli na kmetijskem prazniku.

Po prestem in slikovitem sprejedu narodnih noš je otvoril v prostorni Zaki poselnik Ažman kmetijski tabor. Po kratkem pozdravu gostov je predlagal, da se pošlje kralju in vsej kraljevski hiši udanostna brzojavka, čemur je zbor z navdušenjem pristvil. V toplih besedah se je nato spominjal pokojnega Gustava Pirca in pozval zborovalce, da mu zaključijo trikratno: Slava!

Kot prvi od gostov je govoril zemljoradniški poslanec Dušan Dimitrijevič, met patrioti poznan kot komitski vojvoda

Dule. Njegov govor je bil programatično zelo zanimiv in je naredil najboljši vtis. — Za njim je govoril bivši poslanec Mrmo lja, ki je označil cilj naših »kmetijev« sledeče: Najpreje ustvariti stanovsko organizacijo podeželne ljudstva, nato pa se preko nje zvezati z vsemi ostalimi delovnimi slogi naroda, ročnimi prav tako kakor duševnimi in rešitve naroda ter države bo dosežena. Temperamentni govor Mrmolje je imel popolen efekt. Za obstnike je govoril g. Ogrič iz Novega mesta. Opozarjal je na zle posledice, ki jih je rodila narodova znota, da je vodil klerikalce in ko je predstavljal zborovalcem klerikalno avtonomijo s kulukom in novimi davki, so imeli »romarje«, da govorimo z »Jutrom«, klerikalne politike dosti.

Kot zadnji je govoril, nad vse viharo pozdravljen, minister n. r. Ivan Pucelj. Po zelo posrečeni polemično ironični primeri s katoliškim shodom je pojasnil vzroke, ki so povzročili padec SKS pri marčnih volitvah. Konstatiral je dalje, da je padla z volilno zmago na SLS vsa odgovornost in da odpade vsak izgovor na koga drugega. Povdarjal je dalje, da je stopila SKS z vsemi slovenskimi kmetijskimi strankami v zvezo. Treba je samo, da vztrajajo vsi v boju in da nikdar ne klonijo duhom — in zmaga bo gotova.

Ko se je nato zahvalil predsednik Ažman vsem, ki so pripomogli k uspehu kmetijskega praznika, je bil shod končan. O dirki in rezultatu tekme narodnih noš pa prihodnjt.

XXXIV. glavna skupščina CMD.

Velike narodne slavnosti v Ptuj. — Nove naloge kulturnega nacionalizma na naši severni granici.

CMD in jugoslovenski Ptuj sta v soboto 8. sept. na najsrečnejši način proslavila 15-letnico dogodkov, ki tvorijo svetel in časten odstavek novejšega slovenskega nacionalizma. Znani so »ptujski dogodki« 13. sept. 1908., ko je nemčurska družal navajila na mirne skupščinarje CMD ter z brezmejno surovimi nasilji hotela preprečiti njihov posvet za zaščito slovenske narodnosti in za povzdigo njenega kulturnega napredka. Janičarski elementi so napadli cvet naših narodnih žena in naših razumnikov in zadel v živo narod sam in njegove najsvežije ideale. Vsa Slovenija je tedaj vzplamtela v pomlajeni domovinski ljubezni in se dejansko pripravila na revolucionarne sanje jugoslovenske državne svobode. Kaj bi bilo bolj naravnega, kakor da se ob obletnici sramotnih dogodkov preteklosti pomete z nemčurskimi ostanki na svobodnih tleh naše narodne države?...

Plemenita in blaga naša narava je še enkrat izpregledala in se rajši posvetila resnemu skupščinskemu delu ter radostnim manifestacijam nacionalne in državne ideje, kakršnih Ptuj še ni doživel. V povorki teh naših nedolžnih otročev, sokolskih bratov in sester, dozorelih mož, narodnih žena, vojaštva, zastav, nacionalnega občinstva si začutili rodoljubno in iskreno srce našega štajerskega naroda, ki se zave da svoje materinske grudi, svojih velikih narodnih borcev ter zlasti velike države in nacije, za katero bo moral vsi najodločnejšo granično službo. Tudi priroda je priskočila tem slavljem na pomoč in pričarala Ptuj, množicam in skupščinarjem krasen jenski dan ter pokazala košček jugoslovenske zemlje, ki ga bo treba čuvati z mečem in s kulturo, z najmočnejšim utripom domovinske ljubezni...

CMD je storila srečen sklep, ko je odredila svojo XXXIV. glavno skupščino v Ptuj in na ta način na izpostavljeni točki naše severne meje izzvala velike narodne manifestacije. Priprave ptujkega narodnega prebivalstva so bile kar najsijajnejše. Mnogo je bilo starih skupščinarjev, ki so prihitali v Ptuj, kjer so morali pod dojmom iskrenih manifestacij z rosnimi očmi zreti v preteklost in občutiti lepoto današnje svobode in gospodstva. Iz Ljubljane je vodstvo CMD s temi stari skupščinarji ter z

veliko skupino udeležnikov odpotovalo z jutranjim vlakom, jemaloč na vseh večjih postajah nove dolece. Častno so bile zastopane ljubljanske ženske podružice, šentpeterska in šentjakobska, železničarji, trboveljska ženska podružnica itd. Ljubljanske dame je vodila prvoboriteljica slovenskega narodnega ženstva ga. Franja dr. Tavčarjeva, ga. notarjeva Ema Pleiweis je zastopala novomeško podružnico. V Grobelnem je vstopila v rezervirane in z narodnimi zastavicami ozaljšane vozove ga. Podkrajškova.

Veličasten sprejem na ptujski postaji.

Na ptujsko postajo je vlak zavozil ob pol 11. s polurno zamudo. Glinjiv prizor. Na peronu dolge vrste šolske mladine, dekleta v narodnih nošah, ptujski Sokoli v krojih, moški in ženski naraščaji, predsedstvo podružnice CMD, zastopniki vlade, župan g. Lozinšek, podžupan g. Blažek, mestni komandant podpolkovnik Blažek z majorjem Živanovičem in drugimi oficirji, Orjunaši, v ozadiju in pred postajo pa veliko število narodnega občinstva. Godba je zaigrala »Hej Slovani«, na izstopajoče zunanje udeležnike se je vsulo cvetje in damam so se izročali šopki cvetic. Viharnih ovacij ni hotelo biti konec. Slavnostne goste je v imenu ptujke podružnice CMD pozdravil njen tajnik g. dr. Tone Čepak, ki je z izbranimi besedami opisal pomen dogodkov 13. sept. 1908., njih zvezo z ljubljanskimi žrtvam Lundrom in Adamičem ter s splošnim slovenskim nacionalnim pokretom. Z ujedinenjem in osvobojenjem smo sicer maščevali žalostne dogodke in žrtve preteklosti, toda sedanjost nam nalaga ustvariti na severu nacionalno jako in čisto državno mejo. V tem oziru treba obracunati z Nemci, oziroma nemčurji, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti do nas Slovencev in ki znova dvigajo izzivalne glave. Vsem zunanjim skupščinarjem želi prisrčno dobrodoščilo, pozdravlja predsednico CMD in prvoboriteljico slovenskega ženstva gospo Franjo dr. Tavčarjevo, ministra n. r. dr. Zerjava ter ostale udeležnike. Ptujski župan g. Lozinšek je goste pozdravil v imenu občine, šolskega sveta in prebivalstva ter izrazil željo, da ohranijo Ptuj v prijaznem spominu. Učinkoviti je bil govor g. Blažka, ki je kot prvi narodni podžupan pozdravil goste

v slovenskem Ptuj. Za pozdrave se je zahvalil prvomestnik CMD, vlad. svet. g. Sekovič, naglašujoč svojo posebno zadovoljnost, da veljajo te veličastne ovacije šolskim in kulturnim idejam CMD.

Povorka po mestu in pozdrav pred »Narodnim domom«.

Ob zvokih nacionalnih koračnic se je nato podala povorka gostov, Sokolov, šolske mladine, vojaštva in številnega meščanstva po glavnih ulicah do zgradbe Narodnega doma in Narodne čitalnice. Ptujski ulice so odmevale od ovacij državnemu edinstvu, kralju, prestolonasledniku, kraljici, Jugoslaviji, CMD, niše so bile ozaljšane s cvetjem in zelenjem, raz oken je prebivalstvo obmetavalo sprevidnike s cveticami, na straneh je prebivalstvo tvorilo gost špalir Čuli so se klici proti nemčurjem, mladina je popevala narodne popevke, Povorka radi štiri in svobode, kakršno si more zamisliti čisto in nepokvarjeno slovensko srce. Pravo čudo, da radost in proslava ni omagata pred gnavom nad sramotnim nemčurstvom in nekoliko po zasluženju ohladilo zopetno germansko prepotenco. Kar ni bilo v soboto, se lahko dogodi v bodoče. Povorka se je ustavila in razvrstila pred Narodnim domom in čitalnico, kjer se je hotelo XXXIV. spominski skupščini dati v starih in tesnih sobanah posebno pleteto in rodoljubni sljal. Tu je skupščinarje pozdravil predsed. narodne čitalnice gimn. ravn. dr. Josip Komljanec z nastopnim govorom:

V imenu Narodne čitalnice in Narodnega doma, v katerih so se shajali in se shajajo ptujski Slovenci, kar naliskrenejše pozdravljam velečastno vodstvo in skupščinarje Družbe sv. Cirila in Metoda, Skromen je naš Narodni dom v primeri z drugimi Narodnimi domi. Ali po svoji važnosti, po svoji zgodovini ne zaostaja za drugimi Narodnimi domi. Iste prilike in isti vzroki, radi katerih so ustanovili naši rodoljubi Družbo sv. Cirila in Metoda, so prisilile nekoliko prej tudi ptujске rodoljube, da so si pridobili svoj dom. In ta dom je bil posej ognjišče, okoli katerega so se zbirali in ob katerem so se ogrevali za narodno delo domači rodoljubi. Bil pa je tudi trdnjava, ob katero so se zakanjali sovražni valovi naših narodnih nasprotnikov. Hoteli so nas uničiti, vdržali smo njihove navale. Družba sv. Cirila in Metoda je takoj po svoji ustanovitvi uvidela veliko važnost naše severne narodne postojanke. Že svojo tretjo veliko skupščino je leta 1888 priredila v Ptuj, Čez 20 let je l. 1908 v drugič pobitela v Ptuj, da nas utrdi in okrepi v narodnem delu. In danes prihaja v tretje, l. 1888. Je bta družba še malo, nerazvito dete. Nasprotniki še niso bili spoznali njenega pomena, njene moči. Zato so jo takrat pustili v miru. Ko pa je l. 1908 v drugič prišla v Ptuj, je njeno uspešno delovanje že bil spoznal naš narodni nasprotnik, ki se je bil med tem tudi ojačil in zapregel slovenstvu narodno smrt. Po stranskih ulicah, obkoljeni od nemških policajev in divje tuleče družali, ki je deanski napadala mirne skupščinarje, so šele mogli ti priti v Narodni dom, katerega so nahuškanji in podvignani nemškutarji in posil-Nemci ves dan kakor divji barbari pravcato oblegali. Ne bi bili takrat mislili, da se bodo razmere po 15 letih tako izpremenile! Mesto zastav, ki so oznanjale kri in črno

Claude Farrère — prev. Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

28

»Lahko noč, tovariš moj, glejte, da vas doleti mra, to je najboljši, kar se vam utegne pripetiti.«
»Greste tako zgodaj domov?«
»Saj ni zgodaj. Ali veste, da sem vsako jutro že ob petih na jahališču? Nič boljšega ni pred drugim delom. Lahko noč.«
Toral se je porogal: »Vaše življenje je lepo. Kljub svojim milijonom morate zdaj še nezaspali v posteli, prav zdaj ko bo mesto oživilo.«
Bankir se je okrenil.
»To je stvar okusa,« je odvrnil. »Vi spite po dnevi, jaz po noči. Ali se vam zdi to tako neumljivo?«
»Ne,« je dejal inženir. »Toda jaz delam, da živim, vi pa živite, da delate, to se mi zdi neumno!«
»Zelo obžalujem,« je odvrnil Malais hladno, »toda saj mi boste dovolili, da tako nadaljujem, kajti to mi je v veselje. Kaj hočete! Vzemite me takega, kot sem, ali me pa pustite! Jaz nisem tak civiliziranec kot vi: moje življenje je enovitejše in sčrtano kot papir za note; zaslužim denar in spim pri svoji ženi.«
»In ji delate otroke.«
»Kadar utegnem.«

Pogledala sta se z nasmehom medsebojnega zaničevanja.

»Pravzaprav,« je nasmehoval Malais, »je to premoč mojega plemena nad vašim. Vaše bo izumrlo, moje pa trajalo.«
»Ponos civiliziranec,« je dejal Torral, »je v tem, da nimajo naslednikov. Naloga je izvršena, čemu je še treba delavcev?«
»Ponos norcev.«
»Vi me imate menda za norca?«
»Da... celo za škodljivca.«
Toral je zmignil z rameni. Malais je odšel. Fierce je molče prižgal drugo cigareto.
Inženir se je okrenil k njemu.
»Greš?«
»Kamor hočeš.«
Odšla sta skupaj. Fierceovi pijastri so zvenketali v njegovem težkem žepu. Pomislil je — ne brez otožnosti — da mu dobiček ni dodelil nobenega veselja.
»Dva, tri tisoč pijastrov,« je modroval sam pri sebi, »s tem denarjem bi pri običajnem ceniku žensk poplačal krče celega polka...«
»Kam pa greva?« je vprašal Torral.
»K vragu! Kako nesmiselno je življenje!«
XII.
Fierce se je s čelom naslanjal na izložbeno okno trgovine z dragulji in zlatinico. Iskal je priljavno škafličico za lepoticje. Toda izložba je bila prebogata. Tu je bilo vse preveč drstanov in za-

pestnic, vse preveč one drobne kitajske srebrnine, ki jo izdelujejo v Hong-Kongu: med lesketajočimi se čašami, skodelicami, podstavki in vrči ni opazil Fierce zažel'ene predmeta. Vstopil je v prodajalnico. Naproti mu je prišla židinja Fernanda, slovita po vsem Saigonu, in ga pozdravila z obzirnim smehljajem. »Zapestnico bi rad,« je dejal, »obroček iz zlata in smaragdov; te dni sem ga videl v vaši izložbi.«
Nenadoma je nekdo odprl vrata in na pragu se je pojavila visoka Malaisjeva postava. Že dva dni ni videl Fierce bankirja — odkar sta zadnjč igrala poker.
»O,« je dejal Malais zelo domače, »vi tukaj? Stavim kaj, da kupujete igračko za Lisersona.«
Poklical je židinj, ki je iskala med škafličicami.
»Fernanda, kaj je z mojo pahlačo? Upam, da je zdaj že gotova!«
Okrenil se je k Fiercu.
»Darilo moje žene gospe Abel. Povejte mi, če je okusno...«
Fierce je občudujoče vzel pahlačo v roko: »Presneto! Ta pa je lepa! Kje pa ste nakradli ta peresa?«
Pahlača je bila iz marabuja in bisernice. V ročaj je bila vrezana zlata trta, na kateri so viseli grozdi s črnimi biseri.
»Veste kaj?,« se je Fierce nasmehnil, »ta trta je neobzirna: priča o napitnici.«
»No, in ta zapestnica, o čem pa priča ta?«

Zapestnica je bil zelo težak in z velikimi dragulji okrašen obroček, kot ga nosijo sužnje. Židinja je prečitala na listku napisano ceno: dva tisoč pijastrov.
»Izborna vloga za predvčerašnji dobiček.«
Fierce se je smehljaj. Malais se je potrkal po čelu.
»Že vem! To gre v ulico Chasseloup - Laubat, ta zlata skrinjica z dragulji.«
Fierce je delal, kot da ne razume.
»Ulica Chasseloup? ...«
»E, saj niste tako nedolžni! H gospe Arietti.«
»Prosim vas,« je začel častnik s trdim glasom. Malais pa je zmajal z rameni.
»Dragi moj, nikar se ne vznemirjajte po nepotrebnem, sicer bo Fernando napadel smeh. Tu je vsaka obzirnost odveč...«
Fierce se je domislil Mévil in je sklenil, da ne bo zanikaval.
»Vražji clovek! Odkod pa veste to?«
»Ker ste vi že dvajseti, ki se mu je primeril ta dogodek.«
Malais je pogledal na uro in se vsedel. Gotovo je imel čas za kramljanje.
»Dvajseti,« je začel, »no, pa ste v prav tpični družini. To so moji stari znanci: Arietto sem srečal v Numeji, to je bilo pred osmimi leti. Tedaj sta bila novoporočena in njihov medeni mesec je bil grenak; prav nič se nista čislala, ker se nista poznala, toda kmalu sta se spoznala.«

smrt, vas danes pozdravljajo zastave, ki oznanjajo mirno nedolžnost in medsebojno ljubezen, združeno z upanjem na boljše bodočnost. Današnji priložnostni koncert, prejšnji dobi in začetek boljši prihodnosti. V tem smislu nam bodite dobrodošli!

Godba je zaigrala narodno himno in med novimi ovacijami so se skupščinarji podali v gornjo dvorano, ki so jo s domačimi sredstvi napolnili do zadnjega kotička.

Glavna skupščina CMD.

Ob 1/2 na dvanajst je prvomestnik CMD g. Senekovič otvoril XXXIV. glavno skupščino CMD in pozdravil zastopnike vlade, vlad. svet, dr. Vodopivec, okr. glavarja dr. Pirkmajerja, dr. Zerjavo, zastopnika Gospodarskega Zvona dr. Oblaka, gospo Svetcevo, sestro pok. matere slovenske dr. Dimnikove gđ. Bavdekov in dr. Spornil se je sramotnih dogodkov pred 15 leti ter s posebno radostjo konstatiral, da se med prisotnimi nahajajo tudi tedanje »žrtve«. Skupščina je s splošnim prijetjem sprejela predlog, da se odposlje kralju ob radostnem dogodku in kraljevi hiši udanostno brzojavko. Nato je nadaljeval nastopno:

Nagovor prvomestnika.

Velesćenjen! V Ptuj u ima naša družba tretjič svojo veliko skupščino. Prva je bila 20. julija 1889., po tretjem letu družbenega obstanka; druga, ki vam je gotovo še v dobrem spominu, dne 13. septembra 1908. — V svojem pozdravnem govoru na prvi tukajšnji skupščini je prvomestnik gosp. monsignor Tomo Zupan govoril te-le besede: »Prihiti smo danes med Vas štajerske Slovence, s srcem, kot je hrani v sebi vsak dober človek. V Ptuj u zbrani zastopniki vsega slovenstva bi se danes radi posvetovali b slovenskih šolskih potrebah.«

Po teh besedah gosp. Tomo Zupana se je CMD vedno ravnala. Ona je želela spoznavljanje z državljani vseh narodov; za svoj slovenski narod pa je zahtevala možnost, da se njegovi otroci šolajo v materinem jeziku, da ta jezik ljubijo, da ostanejo zvesti sinovi svoje očetnjave. Nasilnost katehoregokoli naroda proti drugemu narodu je nekaj protikulturnega, kajti vsak narod ima pravico do lastnega razvoja. V bivši Avstriji je bila ravnopravnost njenih narodov v osnovnih zakonih predvidena. Pa to je bila samo teorija. Med teorijo in prakso je zija prepada. Mnogi izmed nas se še dobro spominja, koliko napora je bilo treba vsakokrat, če je hotel doseči le trohico v zakonu priznane in zagotovljene ravnopravnosti. Nemec in Lah sta nas postovili s tla. Nemci so proti nam ustanovili svoj »Schulverein« in »Südmärke«, Italijani svojo »Lega nazionale«. Schulverein je po slovenskem letu za letom ustanovljal nemške otroške vrtnice in ljudske šole, v katere je, ker pristino nemških ni bilo zadosti, s podporami in s pritiskom na stariše lovil slovenske otroke; Südmärke pa je začela po slovenskem naseljavati Nemce in izpodirjevati domačine Slovence iz njihove očetovske grude. V svoji prevzetosti in nahuotosti so se Nemci že bahali, da čez 50 let ne bodo nobenega Slovenca več na svetu.

Kot protutež nemškemu »Schulvereinu« in »Legi nazionale« smo si Slovenci ustanovili svojo Družbo sv. Cirila in Metodja, ki je sprva razpolagala le s skromnimi sredstvi. Eno pa moram tukaj poudariti, da je CMD v svoje zavode sprejemala in še danes sprejema le otroke slovenske narodnosti, ne pa Nemce in Italijane ali Madžarove. V tem oziru se naša družba častno ba bistveno razločuje od šolskih društev naših sovražnikov.

Ko so Nemci zapazili, da CMD navzlic svojim skromnim sredstvom deluje z lepimi uspehi in da se njen delokrog širi od leta do leta, so sklenili CMD uničiti, če ne drugače z brahijalno silo. Ta sklep so prvkrat izvršili 13. sept. 1908., ko je družba imela svojo skupščino v Ptuj u. Ker ptujski Nemci in nemškutarji niso zadostali, so jim morali priti na pomoč nemški dijaki iz Grada. Ne bodem popisoval, kako so ti ljudje na predvečer skupščine pobili šipe v Narodnem domu, kako so drugi dan na skupščino prihajalo ljudi, sovražni, napadali in celo pretepalje; povdarjam, da nismo imeli nikogar, ki bi nas ščitil. Kdo pa so bili ti pretepači? Ptujski nemškutarji in nemški vseučilnišniki iz Grada, ki bi morali tvoriti elitno nemškega naroda, tistega naroda, ki povsod z veliko samozavestjo povdarja svojo visoko kulturo. Ali je to dostojno, če narod, ki hoče v kulturi prvačiti med narodi, malemu narodu z brahijalno silo brani njegov kulturni razvoj? Opravičeno trdim, da je to bil sramoten čin za nemški narod. Mi Slovenci, ki smo od Nemcev že toliko pretrpeli, imamo povoda dovolj, da se danes po 15. letih zopet spominjamo tega pobalsitva na mirne slovenske ljudi in da zoper tako postopanje protestujemo. Iz krščanske ljubezni in kot kulturni ljudje hočemo opustiti vsako misel na maščevanje. Danes ne rečem drugega kakor: Sramota nemškutarjem in njihovim nemškim zaveznikom, ki so povzročili ptujске dogodke.

In posledice teh ptujskih dogodkov? Bilo so žalostne in vesele. Žalostne posledice so bila septemberski dogodki v Ljubljani, ne radi tega ker je slovensko ljudstvo jasno izrazilo svoje okorčenje nam nemškim in nemškutarskim pobalsitvom, marveč radi tega, ker sta pri teh demonstracijah dva nedolpna mladeniča izgubila življenje. K veselim dogodkom pa pristevamo dejstvo, da se je po vsej Sloveniji zbudilo veliko zanimanje za CMD, vsled česar je ista bila v stanu razvijati dosti intenzivnejše delovanje, ki se je pokazalo v prvi vrsti v Trstu in na Gorickem. Ko bi ne bilo svetovne vojne, bi danes imeli v družbenih otroških vrstah in ljudskih šolah čez 10.000 otrok.

Razpad Avstrije in ustanovitev Jugoslavije sta dala povoda, da se je družba morala nekoliko preorganizirati. Vsi primorski in gorški ter še nekoliko krajskih Slovencev je prišlo pod Italijo, večina koroskih Slovencev pa pod Avstrijo. Tem priti velika nevarnost, da se raznorodijo in na tem preje, če ne bodo imeli slovenskih šol.

V Trstu se je sestavil poseben Komorci za slovenske šole, ki si je od italijanske vlade izposloval dovoljenje za otvoritev pet otroških vrtnic in po eno dečko in eno deklško osemrazredno ljudsko šolo. Na Koroskem imajo družbeno šolo pri Sv. Rupertu šolske sestre v najemu. Korosko šolsko društvo v zvezi s šolskimi sestrami je doslej brezuspešno prosilo, da se sme zopet otvoriti slovenska šola, dasiravno so sedaj že zdavna izpolnjeni vsi pogoji, katere je stavila celovška šolska oblast. Slovenci v Gorici imajo svoj šolski dom.

Kar zadeva razmere v naši kraljevini, se je sprva dozevalo, da postane družba nepotrebna, a kmalu smo prišli do drugega prepričanja. Ob nemško avstrijski meji in v Prekmurju imamo mnogo šol, ki so popreje bile ali nemške, ali nemškutarske ali madžaronske. Te šole nimajo slovenskih učil in knjižnic; šolske stavbe so bolj ali manj zanemarjene. Prebivalstvo pa novim šolskim razmeram ni naklonjeno ter noče skrbeti za šolske potrebščine. Ponokod se javi tudi vnani vpliv za vzbujanje nezadovoljnosti v novih razmerah. Družbenemu vodstvu prihajajo venomer prošnje za podpore v šolski zadevah, katerih ne more dovreči. Tako ima CMD tudi tu zelo obsežen in važen delokrog in sta nje nadaljnji obstanek in razvoj nujno potrebna in sicer tem bolj, ker se nemštvo zopet začinja šopriti.

Dobrotniki.

Od lanske velike skupščine do danes je neusmiljena smrt iz naše srede pobrala dokaj naših podpornikov. Navesti hočem tukaj tiste, kateri so za CMD posebno poztrovalno delovali: dr. A. Lisjak, zdravnik v Ljubljani; Miško Reicher, trgovec v Ljubljani, ki je družbi zapustil 250 D; Henrik Debevc, bančni ravnatelj v Ljubljani; gđ. Ljudmila Milost, učiteljica na družbeni šoli v Trstu; ga. Adela Baloh, dolgoletna blagajničarka, ozi. podpredsednica podružnice na Jesenicah; ga. Marica Kette, trgov. soproga v Ljubljani, ki je bila zelo vneta za CMD; ga. Ema Goršek roj. Petelin, vdova v Rušah, bila je v odboru vseh tamošnjih narodnih društev in predsednica ruske ženske podružnice; Ivan aMnkoč, veletrgovec in posestnik v Trstu, pokojnik je bil iz znane narodne rodbine Mankoč ter je za slovenske tržške učence in za Slovence v Trstu pri vsaki priliki veliko žrtvoval. Njemu v spomin je rodbina poklonila CMD 5 tisoč dinarjev; dr. Ivan Tavčar, odvetnik, bivši poslanec in ljubljanski župan, družbin častni član in prvomestnikov namestnik, književnik itd., za nas, ki tako občutno potrebujemo velikih mož, je dosti prerano umrl, njemu v traie spomin je družba ustala novila dr. Ivan Tavčarjev sklad, za katerega se je do danes nabralo čez 40.000 D; g. Alojzij Schrey, lesni trgovec v Ljubljani; Tomo zorič, notar v Podgradu, ki je družbi volil dve tretjini in Družbi sv. Cirila in Metodja za isto eno tretjino svojega malega premoženja; ga. Amalija Jugovc, posestnica v Krškem, ki je družbi volila 1.500 D; g. Josip Perdan, veletrgovec v Ljubljani, pokojnik je bil založnik družbenih vizealce s po vsej Sloveniji dobro znanim geslom: »Mal položil dar — Domu na oltar«. Vedno se je trudil, da jih je kolikor mogoče mnogo razprodal, kar mu je po razpadu Avstrije povzročilo mnogo potov, truda in stroškov. CMD je prejela leto za letom iz prodaje teh vzigalic prav lepe dohodke. Bil je blag človek, ki tudi v zadnjih urah svojega življenja družbe ni pozabil, marveč isti po svojem družabniku nakazal lepo svoto 10.000 D. Ferdinand Roš.; Janko Kukasovič-Stihl, polkovnik; Fran Arko, posestnik in bivši dež. poslanec v Postojni; Janez Klemencič, višji poštni kontrolor; slovenska mati dravske doline ga. Marija Pahernik.

Vsem naštetim in vsem drugim tekom leta umrlim prijateljem in podpornikom CMD ohranimo trajen hvaležen spomin. Vas častiti, na vljudno vabim, da v znak sozolja blagovolite vstati s svojih sedežev.

Sledili so oficijelni pozdravi dr. Vodopivca v imenu pokrajinske uprave in dr. Pirkmajerja v imenu okrajnega glavarstva.

Tajnikovo poročilo.

Nato je prečital družbin glavni tajnik Inž. Janko Mačkovšek nastopno poročilo:

Ptujski dogodki, ki so se vršili pred 15 leti ob priliki glavne skupščine Družbe sv. Cirila in Metodja, so rodili med narodom silen in odločen odpor proti nemškemu nasilju. Takratni tajnik dr. Zerjav je ob prvi obletnici označil ono dobo v svojem tajnikovskem poročilu točno in jasno, rekoč: »Leto, ki pretaka od zadnje C. M. skupščine v Ptuj u, hode za vselej s častjo zapisano v zgodovini našega naroda. Izza leta 1848 in dobe narodnih taborov ni stopila narodna zavest Slovencev na tako elementaren način v ospredje. Tedaj se je pokazalo, kako ljubi naš narod svojo šolsko družbo. Po 13. septembru je odmevalo po vsej domovini Osmno velike skupščine smo praznovali v Ljubljani ob krvi ustreljenih mučenikov Rudolfa Lunda in Ivana Adamiča. Kot nepolitičnemu društvu, ki nam preži c. kr. vlada za vsakim korakom, nam ni dovoljeno da C. M. družba javno izrazi svoje mnenje in občutje. To pa bi bilo tudi nepotrebno, saj vsi vemo, kaj smo si zaprisegli ob grobu Lundrovem in Adamičevem.« Danes lahko odkrito rečemo, da so pomenljivi ljubljanski septemberski dogodki tik na predvečer bosanske anekstijske krize afront proti takratni državi. Takoj v prvem momentu je soglasno odleknlo in vseh naših krajev in pokrajinah. Ljubljanske septemberske žrtve niso bile zaman, revoluciojsko gibanje je mahoma napravilo silen korak naprej. Od znamenitega leta 1908 se val upora ni več pomiril, dokler nam ni svetovna vojna v naših dobrovoljnih, ki so umirali na dobrodužskih poljanah in na Kamnackalnu, v mladinskem apostolu Edmunda pokazala kam in kako, dokler nam niso judenburški, muravski radgonski in kitorski junaki-mučeniki vsaj deloma odkupili našega robatva s svojo krvjo. Tudi naša družba je v dobi po ptujskih dogodkih doživela velik razmah, kar moramo bistveno vspe-

žiti predvsem v dobro upornosti in klubovalnosti naših ljudi proti takratnemu stanju. Čeprav je največja slovenska stranka takrat javno pobijala in smešila Družbino stremljenje ter danes stoji brezbrilno ob strani. V pričakovanju konca svetovne vojne se je na glavni skupščini l. 1918. izrazil misel, da bo Družba v kratkem svojo dolžnost dovršila, kajti v lastni svobodni državi naj bi bilo Družbino delovanje odveč. To naziranje je bilo napačno, kajti prišlo je drugače. Veliki kost našega ozemlja so ostali zunaj naših državnih meja; a ko je naš Kras in Primorje ostal izven naših mej radi tuje premoči in krivice, je naša Koroska pisala sama svojo usodo. In ravno izguba tužne Koroske nam vsak dan jasno kliče, kako pogrešno mislilo oni, ki so menila, da je njena naloga dovršena; ravno Koroska nam je jasen dokaz, kam dovede narod potučevalna vzgoja. Zato mora biti največja naša skrb, da ohranimo vse naše postojanke vsaj take, kakršne je naša generacija prevzela. Nas vse mora navdajati trdna zavest, da so naši bratje tam preko podpore potrebni in sicer izdatne. Žalboj se pa slišijo še vedno glasovi, ki kažejo popolno neumevanje težkih nalog, ki jih mora Družba vršiti. Naloga Družbe ni bila nič manjša v preteklem letu kot pred 15 leti, ko se je polagala glavni skupščini v Ptuj u. Pač pa je sedaj bilo vodstvo v veliko večjih neprilikah, kako izpolniti svojo dolžnost napram obstoječemu ter se o novih večjih ustanovah sploh ni moglo razpravljati. Nastopa pa še nova naloga za našo družbo, ki ni manj važna. Resnica je, da je pričelo nemštvo v naši državi predrzno dvigati glavo, posebno na severni meji, isto velja za Madžare v Prekmurju, kamor sega tudi delokrog naše družbe. Na Družbo je prišlo že več kilcov na pomoč, ki se je vedno odzvala, kolikor je bilo v njenih močeh. Šole sicer že obstajajo, ali ljudstvo je še zelo pod vplivom naših narodnih nasprotnikov. Ubožne šole ob severni meji je treba podpirati z učilji, izpopolniti jim treba šolske knjižnice, ki so po večini zelo šibke, ako sploh obstajajo. Dela je obilo torej tudi v naši državi, kajti ne le na državni upravi, marveč na vseh leži dolžnost, da našo mejo ob Dravi in Muri moralno in narodnostno podpremo, fortificiramo. da bi svoj namen dosegla, potrebuje Družba krepko podporo svojih podružnic. Imamo dokaj podružnic, ki naj bi bilo s svojo živahnostjo in živavostjo vzgled mnogim drugim, ki spijo. Preteklo leto je delovalo 83 podružnic. Vodstvo je z mnogimi podružnicami stopilo v stik potom svojega odposlanca in jih informiral vsaj v glavnem o delu Družbe. Uspehi so se pa dosegli predvsem s pomočjo našega narodnega ženstva in ko končujem svoje poročilo, se poleg podružničnim odborom in časopisju, katero je radevolje pripadalo Družbini vesti, moram zahvaliti ravno našemu vrlemu ženstvu za doseganje dela z željo, da rodi to delo v bodoče še obilnejši sad.

Blagajnikovo poročilo.

Družbin blagajnik, notar Aleksander Hudovernik je podal sledeče poročilo: Denarni promet naše družbe v preteklem letu ni bil ugoden, kakor bi moral biti z ozirom na eminentno narodno poslanstvo naše Družbe. Družbeni prejemki znašajo 799.759 Din.; (21.861 Din manj nego leta 1921.) izdatki 1.059.699 Din. (prej 869.119 D l. 1921.) Izdatki prekašajo tedaj dohodke za 259.940 D. Za kritje teh izdatkov se je deloma vporabilo skupilo za prodana posestva v znesku 326.605 Din. Podružnice so bolj intenzivno delovale, ter prispevale 128.920 Din. Prvenstvo gre šentpeterski ženski podružnici v Ljubljani, ki je nabrala 24.556 Din., šentpeterska moška podružnica v Ljubljani je prispevala 8672 Din.; Sentjankobsko-trnovska v Ljubljani 6635 D., mariborska moška 4881 D., podružnica v Grobelnem 4578 D., žen. podr. v Novem mestu 3550 D., podr. v Rajhenburgu 3276 D., podr. železničarjev 3191 Din., ženska podružnica v Mariboru 2885 D., podr. v Vel. Laškah 2624 D., ženska podružnica v Celju 2540 D., podr. v Ljutomeru 2433 D. in moška podr. v Celju 2156 D. Za to intenzivno delo se tem podružnicam iskreno zahvaljujem. Naj bodo v spodbudo drugim našim podružnicam. Za narodni kolek in razglednice še vedno ni pravega zanimanja, pač pa je vrgla prodaja računskih listkov 11.745 Din. (9331 Din ver nego l. 1921.) Za obrambni sklad se je nabralo 3063 D., (24.317 Din manj nego l. 1921.) Izdatki za ljudske šole in šolske vrtnice so znašali 949.254 D. Izdatki te vrste so vsako leto večji ter prekašajo one z leta 1921 za 158.050 D. Gotovo je, da bodo ti izdatki pri sedanjih naših razmerah vsako leto večji, zato si bi morala družba preskrbeti nove vire dohodkov. Da se ovekoveči spomin na našega nepozabnega podpredsednika dr. Ivana Tavčarja je ustanovila družba ob njegovi smrti dr. Ivana Tavčarja sklad, kateri naj služi v prvi vrsti za podporo onim šolam, ki so bile dr. Tavčarju najbolj pri srcu. Za ta sklad se je doslej nabralo 43.022 Din. Gospodaj Mi zborujemo danes na nekaj najbolj ogroženih slovenskih teh. Nemci so vedeli ceniti slovenski štajer, in vedeli so, da čez to zemljo vodi pot do Adrie. Sodili so pa tudi pravilno, da danes ali jutri pade še Kranjska, če si osvobe slovenski štajer. Da germanizacijo pospešijo so stavili na obmejnih krajih nemške šole, v katerih so potučevali našo dečo, naseljavali Nemce iz rajha in Südmärke je dala milijone za odtuiljenje naše zemlje. Ni čuda, da je bila temu nasilnemu germanizovanju trn v peti naša šolska družba, ki je skušala paralizirati delovanje nemškega šulverelna in Südmärke. Vsem vam je še v spominu nastop Nemcev proti nam pred 15 leti. Hvaležni smo jim danes za ta izbruh podvladnosti, ki je rodil v naših krotkih slovenskih dušah prvi odpor. Prišli so septemberski dnovi, v katerih je tekla v Ljubljani nedolžna slovenska kri. A ti dnevi so osvežili našo slovensko nprav, odprli so naše oči. Prišlo pa je, kakor je moralo priti. Padle so vse nemške trdnjave, ki jih je oboli Nemec postavil da

nas odtuji in utopi v nemškem morju. Po nehal je na tej lepi naši zemlji bojni klic: »Eine feste Burg ist unser Gott« Zemlja, ki je bila od nekdanja naša, pa je bila hudo potučenjena. Sedaj je popolnoma naša, bati se nam ni več trinogov, in ostala bo za večne čase naša. Tu pa čaka našo družbo novo delo! Osvežitji treba v obmejnih krajih, ki so zbog nemškega nasilja največ trpelj, slovensko dušo, ucepti moramo zapeljanim bratom in sestram ob meji ljubezen do našega jezika in naše domovine in vzgojiti mladino v jugoslovenskem duhu. Povdarjam pa, da naši sovragi klub vsem udarcem, katere jim je dala svetovna vojna, ne mirujejo. Tam ob naših lezikovnih mejah postavljajo nove nemške trdnjave, škilijo še vedno čez in vabijo naše otroke v svoje mreže. Zato čaka našo družbo novo delo, ki naj ojači naše meje in vzgoji nov rod slovenskih poštenjakov. Naša družba se je začela v zadnjem času intenzivno pečati z našim obmejnim vprašanjem in ga ne bo pustila iz vidika. Da doseže svoje namene, jo moramo vsestransko podpirati. Le ob vsestranski gmotni podpori bo mogla družba nadaljevati svoje eminentno narodno delo. Zato naj bo naš klic: Mal polži dar, domu na altar!

Volitve s »protestom«.

Poročili je skupščina brez ugovorov odobrila. Na predlog nadzornika g. Matije Rode se je odbor izrekla saglasna zaupnica. Sledile so volitve izpraznjenih odborniških mest. Predsednik g. Senekovič je v iskrenih besedah zaprosil skupščino, da si izbere novega predsednika, ker mu je nadalnje delo in iniciativa radi visoke starosti nemogoča in bi se rad mlašim močem umaknil. Tu je vstala ga. Franja dr. Tavčarjeva in v imenu ljubljanskih ženskih podružnic kratkoma »protestirala« proti temu, da predsednik odloži predsed. mesto. G. Senekovič se je protestu udal in med burno ovacijo klub svojim 75 letom prevzel znova predsedništvo. Na izpraznjena mesta blagopk. dr. Tavčarja in Črnogola sta se izvolila g. Viktor Rohman, trgovec v Ljubljani in Franc Jamšek, nadučitelj na Bregu pri Ptuj u. V nadzorni svet je mesto g. Mahkote izvoljen prof. Virbnik. Sledila so štianja brzojavnih pozdravov gl. skupščini med drugim tudi generala Maistra. Nadalje je prljavila gđ. Tonči Ježovnikova tri kamne ga. Koprivšek dva, dr. Koderman mesto venca na krst pok. g. Pahernikove 100 Din. Gđ. učiteljica Leskerjevi v Grobelnem je skupščina za nleno poztrovalno delovanje izrekla zahvalo. Ga Podkrajšek izročil 300 Din. Nato je prvomestnik zaključil s kratkim govorom glavno skupščino.

Zdravice pri obedu.

Po zaključeni skupščini so se zborovalci podali v spodnje prostore k skupnemu obedu, kjer se je razvila med zastopniki narodnega ptujskega prebivalstva in zunanjimi gosti prirščna zabava. Po obedu je predsednik ptujске moške podružnice dr. Jurtele pozdravil prvomestnika CMD g. Senekoviča in hvallil njegove zasluge. Nato je predsednica ženske podružnice ga. dr. Horvatova nagovorila g. Franjo dr. Tavčarjevo z nastopnimi besedami: Milostljiva ga. predsednica! Tukašnja ženska podružnica je srečna, da sme v svoji sredi pozdraviti mater slovenskih žena. V znak hvalečnosti vam izročam skromni šopek cvetk iz ptujskih gredic! Pri teh besedah je cela sobana priredila neumorni narodni delavki prirščno in dolgočasno ovacijo. Otnje-na od neprilakovaneга izraza udanosti se je ga Tavčarjeva zahvalila za šopek naglašajoč, da ji je še posebno drag, ker prejema cvetke, ki je raslo na ptujski zemlji. Iz rok CMD podružnice, dočim so ptujski nemškutarji narodnemu ženstvu poklanjali pred 15 leti vse drugačno cvetje. Med obedom so skupščinarji nabrali za družbo 1250 Din. Jurist Sluga se je spomnil v humoristični obliki dogodkov l. 1908, zlasti, da je bil dr. Zerjav ukraden klobuk, dr. Pirkmajerju pa zbiti naočniki. Hčerka dr. Gosaka je obema vrnila predmete, dr. Zerjavu zelen klobuk v obliki torte, dr. Pirkmajerju pa kukrena očala. Dovtipa sta družbi zelo ugajala. Sledil je topel pozdrav podžupana Blažka:

Dragi gostje! V imenu mesta Ptuj, izrekam vam, kot njega podžupan, iskren »Dobro-došill«! Mnogi med vami ste rotovo pred 15 leti posestili naš Ptuj z enakim namenom kakor danes toda brutalnost nemška Vas je pozdravila in sprejela z batina-mi. V kratkih desetih letih se je nato osamosvojilo slovanstvo in tudi Ptuj je zaslajalo slovensko solnce. Smelo in ponosno danes plapolajo v prej najzagriženejšem nemškutarskem gnezdu Ptuj u naše slovenske in državne trobojnice v pozdrav vam neustrašenim in neumornim bojevnikom slovenstva! Današnji dan bodi naš narodni prazni. Da ob proslavi naše zmagae ne smemo postati zmacepiani in brezbrilni imamo razlogov dovolj. Marsikateri par oči se ozira še danes sovražno na naše strnjene vrste, marsikateri par oči si morda želi za zavoso nazaj v blaženi nemški rajh in marsikdo kuje morda zahrbtno sovražne naklepe, da nam iztrga zopet Ptuj, morda ne samo Ptuj ampak ves naš lepi Spodnji štajer. V teh naših domnevah nas podpirajo letošnji zalostni pojavi v Celju in Ptuj u. Zato bodi današnja naša 15letna proslava spominov velika manifestacija proti težkim kletim sovražnim naklepom proti sovražnikom našega prebujenja in velikega ujedinenja. Čuje naj Dunaj da nikdar več ne bođe zagospodaril čez te kraje zavednega slovenskega ljudstva čez naš lepi zolen Spodnji štajer. Beograd pa naj spozna, da živimo in umremo za našo svobodo, za našo ujediniemo Jugoslavijo, za katero so se že naši očete, dedi in pradedi cela stoletja borili in katera je stala ravno naš rod ogromnih žrtev. Ne smemo pa pozabiti naših neodrešenih bratov tamkaj v lepi solčni Istri in Goricki, Dalmaciji in Korotanu. Naše veselje ni in ne more biti popolno, dokler vidimo te svoje najboljšie brate in

prvoboritelje za naše osvobojenje, pod tu-jim jarmom. Bodí torej naša sveta naloga, lajšati po naših močeh njih težak jarm, bodriti v njih zavest slovanstva, in stremiti za tem, da se čimprej obijamemo z njimi v naši enotni domovini, pod okriljem ene matere, v mejah močne Jugoslavije. Za danes naj done tudi tem našim neodrešenim bratom le naši gromki pozdravi in čujajo na tudi oni našo prisego, da s njim srce zvesto, kakor zdaj, ostalo bođe vekomajle — »Ziveli borci jugoslovenski, živeča Jugoslavija!«

Temperamenten govor ptujskega podžupana je izzval močna pritrjevanja. G. dr. Zerjav se je zahvillil prijateljem za vrnjeni klobuk, naglašajoč načelno stališče, ki dobro loči med arrogantnim nemškimi ostanki ter državnim narodom Jugoslavije. Zborovalce je končno pozdravil g. Rehar v imenu mariborske Orjune.

Narodna zabava.

Popoldne in pozno v noč se je vršila v mestnem parku velika narodna zabava, ki je privabila vse, kar v mestu in okolici čuti narodno in z državo. Po parku so bili razdeljeni razkošni paviljoni. Vinski paviljon je vodila dr. Pirkmajerjeva, pivski dr. Salamonova, jestvine dr. Hrvatova, kavarno podpolk. Brzičeva, na otoku je kraljevala ga. Mlakarjeva. Zvečer se je vršila benekška noč, voljaki so pa dravskemu rokavu prevzajali mladino, starejša se je vrstela va plesišču, balno iluminacijo parka in obrežja je preskrbel lekarnar Orožen. Rajalo in pajo se je tja do jutranje zore. Vladovalo je vesesplošno veselje z bajno jesensko nočjo zanečane narodne družbe.

Tako je jugoslovenski Ptuj proslavil obletnico ptujskih dogodkov. Dostojno, brez kaznovanja, ki bi ga ob ti obletnici zaslužili ptujski odpadniki. Toda naj vedo, da popustljivost, ki je to pot odnehala, ni izraz nemoci, temveč uvidenosti, ki s plemenito gesto hoče še enkrat počakati na končno poboljšanje. Vsake rentimentosti ter izživljanja mora biti v nakrajšem času konec. Ljudje, kojih eksistenca zavisi od slovenskega gospodarstva, se morajo podvreči tudi našim nacionalnim žutom. Družba CM. bo šla vpredno s prizadevanjem našega domoljubnega severnega prebivalstva skušala bo, da čimprej s kulturnim in šolskim delom ustvari, kar botava istočasno gradila naše meščanstvo in naša vojska: strnjeno in jako nacionalno državno gnilco! S to mislijo smernico se je vršila XXXVV. glavna skupščina in so orle po ptujskih ulicah minificacije našega zvestega dravskega prebivalstva.

Ukaz o amnestiji.

Povodom rojstva prestolonaslednika kralj podpisal ukaz o amnestiji, ki se glasi: I. Brezpojuno odpuščamo kazene osebam, ki so kaznjene na zapor do dveh mesecev ali denarno kazeno do 1000 dinarjev, odnosno ostanke te kazni. Osebam, ki so poleg zapore obsojene na denarno globo, odpuščamo zapor.

II. Pogojno odpuščamo zaporne kazni, ki presegajo dva meseca in ne presegajo šest mesecev v celoti, odnosno ostanke kazni pod pogojem, da pomilostjene osebe v teku šestih let od dneva ukaza ne izvrše nobenega kaznivega dejanja ali prestopa iz koristoljubja niti zagreše kako kaznivo dejanje po zakonu v javne varnosti in na predka v državi. Odpuščamo zaporne kazni nad 6 in ne pod 12 mesecev ter odpuščamo tri četrtine kazni pod pogoji točke II/1.

V slučaju pod II. 1) in 2), kjer je obsojenec kaznovan na zapor in globo, odpuščamo pogojno zapor.

Pri osebah, katero morajo na podlagi dveh ali več sodnih obsodb plačati denarno kazeno do 1000 Din, ali ki morajo prestat zapor do 2. 6, odnosno 12 mesecev, se bo smatralo, kakor da so bile obsojene z eno obsodbo na skupno kazeno.

Od amnestije pod I. in II. so izvzete osebe: a) ki so sojene po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi; b) ki so kot državni ali drugi javni organi obsojene radi podkupovanja; c) ki so kot železniški ali poštni uslužbenici obsojene radi dejanj proti imetju, storjenih na blagu, ki je bilo pošti ali železniški izročeno v transport; d) ki so obsojene zaradi krivičnih dejanj, kaznivih po zakonu od 30. decembra 1921. (službene Novine od 6. januarja 1922, št. 5) o pobijanju draginje kakor tudi po prejšnjih tozadevnih zakonih in naredbah; e) ki po pet let pred to obsodbo so bile obsojene radi navadnega zločinstva (obsodbe radi političnih in vojaških krivičnih dejanj se ne računajo); f) ki so že od sodišč obsojene pogojno.

III. Odpuščamo dele časovnih zapornih kazni osebam, ki so obsojene z obsodbami kazenskih in vojnih sodišč, ako prestajajo kazeno v državnih kaznilnicah in zaporih, ako presega zaporna kazeni 12 mesecev, in sicer: 1.) po 1 leto zapore osebam, katerim se je kazeno zmanjšala z našim ukazom z dne 8. junija 1922, št. 30.211 z ozirom na isto kazeno, radi katere so zaprte; 2. četrtino zaporne kazni osebam, k so bile prvič obsojene, to je, ako niso prej obsojene radi navadnega zločinstva; 3.) petino zaporne kazni osebam, ki so zarte po drugi obsodbi, to je, če so že enkrat bile obsojene radi navadnega zločinstva; 4.) šestino zaporne kazni osebam, ki prestajajo tretjo kazeno, ako niso vse tri obsodbe bile izrečene radi zločinstva in koristoljubja.

To zmanjšanje kazni se nanaša na osebe, ki so že nastajale v zaporu, in na tiste, ki se niso nahajajo kazni.

Točka III. 2.) in 3.) ukaza se ne nanaša na osebe, katerim je bila kazeno zmanjšana po točki VII. Ukaza z dne 8. junija 1922, št. 30.211 za isto kazeno kakor tudi ne na osebe, ki so obsojene na kazeno radi namernega uboja s preudarkom (umor) ter jim je po 8. juniju 1922 s posameznimi ukazi bila milostnina potom zmanjšana kazena, katero prestajajo.

Od splošnega pomilostitvenega znižanja kazni po točki III. Ukaza se izvzemajo osebe, ki so obsojene radi namernega uboja s preudarkom (umora), izvršenege ali poskušenege proti političnim osebam, najsi bodo izvršili ali udeleženci; b) za dela, kazniva po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi; c) za dela iz §§ 87, 88 in 90 r. k. z.; d) ki so bile obsojene na smrtno kazeno, pa se jim je potom najvišje milosti odpuščala in nadomestila s jago; e) ki so

po 8. juniju 1922. pobegnili; f) ki so bile več nego trikrat obsojene radi zločinstva.

Pri osehah, katere imajo prestati kazni po dveh obsodbah, se smatra, da morajo prestati eno skupno kazni, ako je prvo in drugo dejanje bilo izvršeno pred dnem prve obsodbe. Ako se je drugo kaznivno dejanje izvršilo po prvi obsodbi, s katero je bila oseba obsojena radi prejšnjega zločinstva, se smatra, da se obsojenec milostnim potom oprošča sorazmerni del kazni (četrtina, petina ali šestina) po tem, ako se nahaja na dan tega Ukaza v ječi radi prve ali druge obsodbe, torej radi dela one kazni, katero sedaj prestaja.

IV. Obsojencem v okovih odpustimo kazni, s katero so bili obsojeni od sodišč v Srbiji in Črni gori na nošenje okov z izvršilnimi obsodbami do 28. junija 1921. ter onim, ki so bili obsojeni na lahke okove do 8. junija 1922.

V. Odrejamo dalje: 1.) odredbe točk 1.), 2.), 3.) tega Ukaza se imajo izvršiti pri vseh obsodbah, izrečenih do dne Ukaza, četudi niso še prestale izvršne, in sicer čim postanejo izvršne. Sodišča bodo postopala po rednem postopku do pravomočnosti odredb ter po prestani kazni uporabila Ukaz kakor odgovarja razsodbi, katero je izrekla

zadnja instanca; 2.) pomilostenje po višjem Ukazu se glede zgoraj naštetih na mladostne osebe, ki so obsojene na zapor po posebnih zakonih ali naredbah o kaznovanju in zaščito mladine. Izsveti so mladostniki, ki so bili obsojeni na prisilno vzgojo; 3.) od amnestije po tem Ukazu so poleg navedenih izsvete še sledeče osebe: a) ki so pred dnem Ukaza bile izpuščene na pogojni dopust in ki so bile že od sodišč obsojene pogojno; b) ki so zbežale iz zaporov (sodnijskih in kaznišnih) ter se na dan Ukaza nahajajo na pobegu, nad katerimi se ne more izvršiti kazni, ker se skrivajo pred oblastmi ali pa so pobegle v inozemstvo; c) ki so obsojene v odsotnosti po § 31. in sl. Srb. k. post. ali sličnih zakonskih določbah; 4.) pri zniževanju kazni osebam, katerim je bil že s kakim prejšnjim ukazom odpuščena zapor, se bo odračunala četrtina, petina, odnosno šestina tedaj odpuščene kazni od onega dela kazni, ki je preostal po predhodnem pomilostnjenju; 5.) naš minister pravde bo reševal vsa sporna vprašanja, ako nastane dvom, kako naj se tolmachi ali izvrši ta Ukaz.

Beograd, 6. septembra 1923.

Aleksander s. r.

Dr. Perić, minister pravde.

Telefonska in brzojavna poročila izravnanje grško-italijanskega konflikta.

Atene, 9. septembra. (Havas.) Grška vlada je sprejela in odobrila pogoje, stavljeni ji po poslaniški konferenci.

Pariz, 9. septembra. (Izv.) Poslaniška konferenca je imela kratko sejo, na kateri so bila določena navodila preiskovalni komisiji, ki ima nadzorovati preiskavo grške vlade radi umora italijanske razmejitvene komisije.

Pariz, 9. septembra. (Havas.) Poslaniška konferenca je določila japonskega vojaškega atašeya polkovnika Shiboto za predsednika mednarodne kontrolne komisije, ki ima voditi nadzor nad preiskavo, uvedeno od strani grške vlade proti morilcem italijanske misije. Polkovnik Shibota je posle prevzel.

ITALIJA ODOBRI LA SKLEPE VELE- POSLANIŠKE KONFERENCE.

Pariz, 8. septembra. Veleposlaniška konferenca se je bavila včeraj izključno z italijansko-grškim sporom ter je odobrila skoro vse italijanske zahteve.

RESKO VPRAŠANJE

Pariz, 9. sept. Francoska diplomacija deluje z vso močjo pri razreševanju reskega vprašanja. Pašič, ki je imel včeraj odpotovati, ostane tu najbrže še kak dan. Z italijanske strani se povdarja, da je dobil baron Avezzana v pogovoru s Pašičem nekatere informacije, ki jih je takoj sporočil Mussoliniju. S Pašičem so hoteli govoriti novinari, pa ni sprejel nobenega. Pač pa je nekdo iz njegove bližine rekel novinarjem, da naj se stvar presoja optimiistično.

POVRATEK PAŠIČA V BEOGRAD.

Beograd, 9. septembra. (Izv.) Snoci z orijent-exprsom je odpotoval ministrski predsednik Nik. Pašič iz Pariza. Na željo ministrskega predsednika Poincareja se je g. Pašič delj časa zadržal v Parizu radi važnih razgovorov, kako aplanirati sporazum glede Reke. Ministrski predsednik Poincaré je Pašiču zagotovil svoje posredovanje v Rimu.

Prihod maršala Franchet d'Esperaya.

Beograd, 10. septembra. (Izv.) Za nočjo ob 7.20 pričakujejo prihoda francoskega maršala Francheta d'Esperaya. Maršal ostane v Beogradu 3 dni, na kar bo odpotoval v Skoplje in nato v Bitoli. Maršalu pripravljajo svečan sprejem.

Dne 14. t. m. se ima v Bitolju vršiti slovesno odkritje spomenika francoskim vojakom, padlim v bojih okoli Bitolja. Tam je padlo 7000 francoskih vojakov. Maršal Franchet d'Esperay bo prisostvoval slovesnosti ter obenem izročil visoko odklovanje mestu Bitolju. Francija je odklovala mesto z redom častne legije.

Beograd, 10. septembra. (Izv.) Vladni krogi nestrpno pričakujejo povratek ministrskega predsednika Pašiča. Njegovo dolgo bivanje v Parizu je v zvezi z izredno važnimi političnimi razgovori. Po Pašičevem prihodu se takoj začno reševati tudi dalekosežna notranjepolitična vprašanja.

Radičeve zveze z madžarskimi fašisti.

Beograd, 10. septembra. (Izv.) Današnja »Pravda« priobčuje dalje poročila svojega dunajskega dopisnika o vtisih, ki jih je dopisnik zbral na svojem potovanju po Madžarskem in po Avstriji. Med drugim omenja, da je Stjepana Radiča znatno podpiral v njegovem begu vodja hrvatskih emigrantov na Madžarskem Lukacz, ki ga je spremljal do Balatonfirdeja ob Blatnem jezeru, kjer se je sestel Stjepan Radič tudi z voditeljem madžarskih fašistov.

Nota, poslana grški vladi in Društvu narodov konstata, da ima dogodek z dne 27. avgusta popolnoma političen značaj in da nalaga odgovornost vladi, na katere terenu se je izvršil. Zato zahteva konferenca od Grčije nastane reparacije:

1.) Najvišja grška vojaška oblast poda zastopnikom treh zaveznikov sil v Atenah opravičljivo izjavo;

2.) pogrebna svečanost se priredi v Atenah. Isti dan pozdravi grško brodogojne zaveznike ladje v Faleru, na čelu jim italijanske. Oddelek grškega brodogojstva izkaže čast italijanskim žrtvam ob njihovem ukrcanju;

3.) Grčija se obveže, da kaznuje krivce kolikor mogoče hitro. Potrebna komisija, ki jo tvorijo zastopniki Italije, Francije, Anglije in Japonske, bo kontrolirala preiskavo, ki se ima zaključiti do 27. septembra;

4.) grška vlada se obveže, da plača Italijo odškodnino, ki jo določi razsodišče v Haagu. Pod naslovom kavcije položi Grčija v švicarsko narodno banko vsoto 50 milijonov lir.

Rim, 9. septembra. (Izv.) Mussolini je sporočil baronu Avazzani v Pariz, da se italijanska vlada strinja z noto in izjavlja, da se evakuira Krf in drugi zasedeni otoki tako, ko Grčija izpolni zahtevane reparacije.

Stefanom Friedrichom. Radič je bil 2 dni njegov gost. Do sestanka je mnogo pripomogel madžarski poslanec Hirbek, ki je posredoval za sestanke. Na sestanku sta Radič in Friedrich določila načrt za skupno akcijo. Podpisana je bila med obema posebna konvencija. Za slučaj revolucije Friedrich obljublja Radiču svojo moralno in dejansko pomoč ter dovoljuje Radiču popolno politično svobodo gibanja na Hrvaškem, Sremu, Bosni in Hercegovini, v Dalmaciji in v Sloveniji. Te pokrajine naj bi se odsekale v gorenjem slučaju od kraljevine SHS. Radič na drugi strani priznava Friedrichu Banat, Bačko in Baranjo. Na ta način naj bi se kraljevina SHS razkosala in Srbiji bi se priznal predvojni teritorij.

Friedrich se je tudi trudil, da bi Radiča sprejel ministrski predsednik grof Bethlen, kar pa je slednji odklonil z motivacijo zunanjepolitičnih razlogov.

POLITIČNA KAMPANJA V ZAGREBU.

Zagreb, 10. septembra. (Izv.) Politične kroge zelo vznemirja slučaj, kako je bil povodom manifestacij ob rojstvu prestolonaslednika umorjen policijski kontrolor Galovič. Blokaške in neblokaške politične skupine skušajo ta slučaj izrabiti v svoje strankarske svrhe in kujejo iz umora politični kapital. Frankovski »Hrvat« pripisuje umor »Orjuni«, ki je priredila manifestacije in tako izzvala protiakcijo od strani hanaovcev. Nekateri hrvatski šovinistični krogi pa naravnost dolže, da je policijsko ravnanje samo zakrivilo ta umor. Pritožujejo se tudi, da policija aretirane hanaovce in osumlence radi umora Galoviča muči, pretepa in da uvaja zagrebška policija beogradske metode. »Hrvatova« pisava je dala povod, da so se mnoge osebe na ravnateljstvu začele pritoževati nad postopanjem policije. Celu vodja frankovcev dr. Košutič je prišel na policijo ter se pritoževal radi zlorabe policijske oblasti, češ, da policija pretepa in muči aretirane. Policijsko ravnanje je dalo dr. Košutiču kratka pojasnila, a se z njimi ni zadovoljil in zahteval, da se mu to jasno dokaže. Policiji je navedel nekatera imena oseb, ki so bile pretepane in mučene. Pozvane osebe so vpriči dr. Košutiča izjavile kategorično, da se njih ni sploh dotaknil noben policijski organ in da nimajo povoda se pritoževati nad postopanjem policije.

Kakor poročajo današnje »Novosti«, je policija na sledu moriču policijskega uradnika Galoviča. Njega aretacija je pričakovati tekom današnjega dneva. Morilec je odgovorni urednik skrajno šovinističnega in separatističnega »Hrvatskega borca« Režek, ki je bil po poklicu peskar.

POS LANIK DE MARTINO ŽIV.

Rim, 9. septembra. Nasprotno s prvimi vestmi, ki jih je bil poslal francoski konzul, naznanja zunanje ministrstvo, da je dobilo s pomorske postaje v Ywaki brzojavko, s katero italijanski poslanec De Martino naznanja, da je on živ in da je rešeno tudi vse osobie italijanske poslanstva.

Politične vesti.

Kronanje Nj. Veličanstva kralja in kraljice. Kakor poročajo beogradski listi, se v vladnih krogih pripravljajo vsi načrti za program, kako se ima na slovesen način izvršiti spomladni kronanje Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in kraljice Marije. Določen bo zoseben slavnostni program. Mesto kronanja še ni izbrano.

»Mail« incident z vlakom prestolonaslednika. Italijanski listi poročajo o »malem« incidentu, ki se je dne 11. avgusta v Rimu samem in ki je sila značilen za stališče, v katerem se nahaja italijanska vladarska hiša napram diktatorju Mussoliniju. Te dni se je namreč pripeljal na postajo ministrski predsednik, da potuje v Milan. Istočasno je z drugim vlakom potoval italijanski prestolonaslednik v Turin. Ko so delavci izvedeli, da se nahaja Mussolini na postaji, so pustili vozičke na tiru vlaka ital. prestolonaslednika in privedli Mussoliniju ovacije. Ko se je prestolonaslednikov vlak začel pomikati, je po stotih metrih zadel ob vozičke, kar je povzročilo polurno zamudo. Tako se glasi lakonično poročilo v italijanskih listih, ki dovolj jasno izpričujejo, v kako težavnem položaju se že danes nahaja ital. dinastija napram diktatorju Mussoliniju, o katerem je znano, da stremi za absolutno vladarsko močjo v Italiji.

Radič piše iz Londona... »Slobodni Dom« priobčuje tretje pismo Stjepana Radiča iz Londona. Radič govori najprvo o londonskih dnevnih. Posebno mu je všeč list »Daily Mail«, kjer piše takole: »M ismo narod levov, na vladi pa imamo same osle.« Z Radičem je govoril angleški narodni poslanec Noel Buxton, o katerem poroča Radič, da ostane še tri tedne v svojem volilnem okraju, potem pa pride v Jugoslavijo ter obiše Ljubljano, Zagreb, Sarajevo in Beograd. Nato poseti tudi Bolgarijo. Radič povdarja posebej, da znajo Buxton kakor tudi vsi Angleži, s katerimi je doslej govoril, spraviiti popolnoma v sklad svoje najaktivnejše zanimanje za hrvatski narod in za Hrvatsko s svojim starim in stalnim prijateljom nabram srbskemu narodu in napram Srbiji. Radič je govoril tudi še z drugimi Angleži, najbolj pa se ogiblje nekega »glavnega prijatelja«, katerega sedaj noče imenovati. Tam je bilo več razgovorov s takimi politiki, ki lahko Radičevu stvar takoj pospešijo in so tostvarno že svoje storili. »Daily Mail« je priobčil iz Rima brzojavko, da je prišel Radič v London pozvan s strani angleških kapitalistov, ki hočejo osnovati velika podjetja v Hrvatski, drugi pa trde, da je pozvalo Radiča v London neko angleško diplomatsko zastopstvo v to svrhu, da se sedanji jugoslovenski centralizem spremeni v konfederacijo, v kateri bi imela Hrvatska svojo samostojno vlado in svoj parlament. Radiča so vprašali, ali sta ti dve trditvi resnični. Radič se je nasmejal in odgovoril: Obe in nobena.

Grdo je potegnil nekdo Radičev »Slobodni Dom« s pismom iz nekega kraja ne daleč od Ljubljane. Navihanec poroča, da je prišel iz Ptuj na Kranjsko, kjer razlaga republikanski program in hodi z Radičevu sliko od hiše do hiše. »Vsak hoče biti republikanec, vse je navdušeno za republiko, tudi inteligenca. Uspeh je še boljši kot na Štajerskem.« Ta »železni zaupnik« Radičev, kakor se je podpisal, zna pošteno farbat...

Radič in dr. Korošec stara prijatelja. »Slobodni Dom«, glasilo HRSS, piše glede na znane razgovore dr. Korošca in tovarišev z radikali to le: Po izjavi dr. Korošca se je radikalski posel izjalovil, ker so jim slovenski zastopniki odgovorili, da o kakem sodelovanju ne more biti govora, dokler beogradska vlada ne izpolni znanih predpogojev. Slovensko narodno zastopstvo ostaja verno sporazumu, ki ga je sklenilo s HRSS in JMO po volitvah v marcu, ker se je slovenski narod poleg hrvatskega boril za oživotvorenje svoje pravice za narodno samoodločbo in mu ni niti na kraju pameti, da bi se zadovoljil s prosjaškimi mrvicami, ki bi mu jih s svoje mize vrgli beogradski nasilniki. — Radičevi seljaki morajo verovati, da se ni zgodilo med radikali in slovenskimi klerikali prav ničesar, kar bi bilo v nasprotju z nastopanjem HRSS. Pride pa vendar le čas, ko ti Radičevi zaslepljeni spregledajo zlojnsko igro, ki jo uganjajo z njimi brezvestni demagogi.

Propaganda v Bolgariji. V Beograd prihajajo iz Sofije poročila, ki pravijo, da se tam razširajo italijanske lire, prihajajoče preko nekih bank. Do sedaj je bilo izdanih nad stodvajset milijonov in sicer največ v podporo makedonstvujuščih. Govori se tudi, da so došle razne potrebščine za bolgarsko vojsko. Proti jugoslovenskim uradnikom vodi ta propaganda posebno akcijo. Že dalje časa prihajajo iz Bolgarije na uradništvu anonimna grozilna pisma, da bodo ubiti vsi oni, ki bi se kakorkoli izpostavljali proti organizacijam prebivalstva za bolgarske cilje.

III. Ljubljanski velesejem

Rekordni poset v praznikih. — Soproga min. predsednika Pašiča na sejmišču. — Zaključek

Oba praznika sta privedla nepregledne množice na sejmišče. Zlasti živahno je vrela življenje v popoldnevih vse do pozne noči. V soboto je posejilo sejmišče 28 tisoč ljudi in je bil to rekor letošnjih dni. Po paviljonih se je vse trlo, da si se mogli le s težavo riniti skozi gnečo. Nedeljski poset je bil sicer manjši, vendar je tudi ta dan obiskalo velesejem okrog 20 tisoč ljudi. Večina v tej masi so bili gledalci, ker je sejmiska uprava manj premožnim slojem znižala vstopnino. Sklenile pa so se tudi v praznikih velike kupčije zlasti v poljedelski stroki. Nakupilo se je mnogo poljedelskega orodja, zlasti kos, sprov in brusov. Včeraj je obiskal velesejem g. Milan Vol. Vulovič, urednik beogradskega »Preporoda«, znan prijatelj Slovencev, ki bo v svojem listu opisal lepe utipe, katere je dobil v Sloveniji sploh in še posebej na velesejmu. Med odličnimi posetniki včerajšnjega dne je bil tudi minister n. r. in bivši poslanik v Pragi g. dr. B. Vošnjak. Danes ob 11. uri se je pripeljala z Bleda soproga min. predsednika g. Pašiča v večjem spremstvu ter se vrlo zanimala za naš velesejem. Presenetilo so jo tudi krasne slike Nj. Vel. v navnateljevi pisarni, delo našega velikega mojstra Vavpotiča.

III. ljubljanski velesejem se danes zaključil. Mnogoštevilni kupci prihajajo po predmete, ki so jih tekom tedna nakupili. V nekaterih kohah že pospravljajo, v drugih pa se prodajajo preostalo blago. Jutri se bodo zopet zaprla vrata tega velikega »mavaljišča« od prihodnje jeseni, morda pa, kakor se obeta samo do spomladi. Z letošnjim velesejem smo lahko popolnoma zadovoljni. Nudil nam je bogato sliko naše gospodarske moči in postavil mnogo trdnih zvez zlasti z lužnimi kralji države, kar je bila najskrenejša želja sejmiske uprave. In tako po pravici upamo, da bo rodila bodočnost še bogatejša sadove.

Vesti iz velesejma. V času svojega bivanja in ogleda velesejma se je Nj. Vel. kralj dale časa mudil v paviljonu E pred izložbo tvrdke Parfums Drlyaj kraljevega dvornega liferanta. Z velikim zadovoljstvom je kralj konstatairal uspešen razvoj tega podjetja in si ogledal razstavljeno blago. Po prijaznem pogovoru s šefom tvrdke, ing. Nikoličem je kralj sprejel od njega vzorec parfuma v najfiniši posodi. Stekleničica je iz starega Saks-porcelana iz XVIII veka in predstavlja krono na blazini. Kralja je ta prijaznost ganila, zahvalil se je g. ing. ter dejal, da bo še isti dan izročil darilo kraljici. Domačemu podjetju na tem uspehu čestitamo.

»ALKO«. Družba z o. z., tvornica konjaka, likerjev, ruma in velekuhe žganja v Ljubljani.

V novem delu sejmišča v paviljonu »L« je razstavila tvrdka »Alko« v bogato opremljenih veliki izbor svojih produktov kakor medicinskega konjaka, raznih »Crème«, ki se izdelujejo po najboljših francoskih vzorcih, brinjeva, slivovca, »Pellinkovca« in drugih likerjev. Nj. Vel. kralj, ki se je ob priliki svojega poseta dale časa mudil na tem razstavnem prostoru, je prvi pokusil najimovitejši izdelek tvrdke »Alko«, fini mlečni konjak »Milka«, kateri pride zdaj v promet.

Tvrdka »Alko«, ki obstoja pod tem imenom šele od prejšnjega, je že staro podjetje od leta 1912. Prvovrstni izdelki te

tvrdke uspešno tekmujejo z inozemskim blagom, v naši državi. Zaščitna znamka križ na modrem polju z napisom »Alko«, je pritrjena na vseh etiketah domačih proizvodov tega velepodjetja.

Tvrdka ima že zdaj zaposlenih nad 50 ljudi v svojem obratu, ki se bo v bližnji bodočnosti znatno razširil. Veliki sklepi, ki jih je izvršila tvrdka na letošnjem velesejmu zlasti s trgovci iz Srbije, Črne gore, Dalmacije, Srema in Vojvodine, dajejo našemu domačemu podjetju najboljšje izpričevalo in priporočilo.

Tvrdka Anton Verbič je razstavila v paviljonu »E« trapistovski sir in čajno maslo iz tovarne »Sanitas«, katerih lastnik dr. Boris Sulima z velikim uspehom organizira in ustanavlja sirsarsko industrijo v Sremu. Do sedaj obtajuje tovarne v Vinkovcih, Vukovarju, Zupanji in Šidu, katere vse delujejo z najmodernejšimi stroji. V kratkem prične obratovati še pet mlekar. Sir se razpošilja v gajbah posebno higienično omočan, čajno maslo pa v termosnih zabojčkih.

Paviljon »Adria«-čaja F. Šibenik, Ljubljana, z razstavo izbornega čaja. Dobi se povsod in v trgovini. Gosposka ulica.

Paviljon »Čajna rožica« (Seelig & Hille) je jako okusno opremljen ter povsem električno razsvetljen, z lepimi transparentnimi razglednicami čajnega pridelovanja. — Ima fino čajno mešanico.

»Lipolita«, tvornica umetnega marmorja. Ljubljana, Slomska ulica 19, je razstavila betonske plošče v imitaciji marmorja v vseh barvah, s trajnim gladkim bleškom. Te plošče so do sedaj najbolj uspešna imitacija marmorja, ker je zelo trdna in trdna in tudi na dežju ne izgubi svojega bleška. Radi primerno nizke cene se bo ta patentirani fabrikat kaj hitro in splošno udomačil tudi v naši stavbi stroki, katera naj bi se v prvi vrsti zanimala za to naše domače marljivo podjetje.

Stanko Florjančič, veletrgovina v Jezoznino, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35 je v lastnem krasnem paviljonu na sejmišču razstavil svoje proizvode železarske, različne stroje, vsakovrstno emaljirano in aluminizirano posodo, različne turistične pripomočke, mizarsko orodje in drugo blago te troke. To domače podjetje se je razvilo iz tvrdke Triglav v Draždanah, katere ustanovitelj je bil Stanko Florjančič in je danes eno največjih podjetij te vrste v Jugoslaviji. V času, ko smo gledali mi vsi Nemčiji kot oddaljeno državo, ki za naše gospodarsvo ne more priti v poštev, je Stanko Florjančič iskral prve trgovske stike z nemškimi gospodarskim organizacijami. Da se mu je to stiajno posrečilo, je dokaz razvoj tvrdke »Triglav« v Draždanah, ki je prva po prevratu odprla našemu trgu nove gospodarske možnosti in Nemčiji. Podjetje je v kratkem času ustanovilo podružnico v Hamburgu in Ljubljani, ter je že danes najpriljavnejši in najugodnejši posredovalec naših trgovskih interesov v Nemčiji. Lansko leto je Stanko Florjančič razstavil slične železarske produkte v istem paviljonu. Takrat je bilo še vse v povojih. Kdor hoče videti, kaj se je z energijo in pridnostjo ustvariti tekom enega samega leta, si je lahko ogledal napredek tega podjetja, tako v paviljonu na sejmišču, kakor tudi v trgovskem lokalu na Sv. Petra cesti 35. Precizna in solidna izvedba teh že splošno priljubljenih in povsod udomačenih železarskih izdelkov ter nizke cene mu omogočajo konkurenco z vsemi podjetji te stroke v Jugoslaviji. Stan' o Florjančič nastopa letos že pod lastnim imenom in se je popolnoma osamosvojil od tvrdke »Triglav«, pri kateri pa ima še danes odločilen vpliv. Veseli nas taka žilava vztrajnost, ki je tudi v Nemčiji, državo vzornega reda, vgrla odblesek naše sposobnosti in pridnosti.

Gospodarstvo.

XII. broj. tržno poročilo o hmelju. Nürnberg, 7. sep. 1923. 1800 milj. — 2 milijardi mark za 50 kg (1 kg 880 jK).

Dobava kličev, klešč Ltd. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. sept. tl. ofertalna licitacija glede dobave raznih kličev (francoskih in drugih), klešč, škarij za sekanje pločevine ter prebričev. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava raznega maziva. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 22. sept. tl. ofertalna licitacija glede dobave raznega maziva (strojnega olja itd.). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava orodja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 27. septembra tl. ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Davek na poslovni promet. Cenaralna direkcija neposrednih davkov je v nekem konkretnem primeru z razpisom z dne 28. julija 1923, št. 19805, odločila, da so davkoplačevalci dolžni voditi knjigo opravilnega prometa za davek na poslovni promet, ako celokupni promet torej vsehvi z izvozom opravljen promet preseže vsoto 300.000 Dtn. ki utemeljuje dolžnost voditi knjigo. Davkoplačevalci, ki se bavijo z izvozom, so dolžni v prijavah izkazati celokupni promet od tega odbiti z izvozom v inozemstvo doseženi promet in odbitek na zahtevo utemelji z overovljenimi prepisi carinskih deklaracij ali drugimi verodostojnimi dokazili.

Izvoz sadja v Nemčijo. Kakor znano so svojčas Virmtemberžani pokupili po Spodnjem Štajerskem velike množine sadja za napravo sadjevca (Mostobst). Letos se zopet za to sadje živahno sanjajo. Interesenti naj se obračajo po tozadevne informacije z navedbo cen in množine, ki bi jo imeli za eksport, na Zadržno Zvezo v Celju.

Sa tržišta vinske buradi. Povodom uvedena vinske burde na tuzemnem tržištu, pokazala se je potreba za notranjem cjenja vinskih bačava. Na velikim svetstkim tržištima Francoske (Marseille, Lion, Bordeaux, Cete) kao isto u Španiji i Južnoj Americi, notiraju dnevno cjenne vinskih bačava vez kroz dulle godina. Da se tako jednolično može utvrditi i provesti cjenaa, uvedene su na gornjim tržištima određeni tipovi bačava, koji u izradbi i kakvoći moraju odgovarati postavljenim burzovim uzancama. Sličnu uredbu uvesti na tuzemnim burziama bilo bi od velike prednosti. Uvedenje toga bilo bi tim lakše pošto zato specialno uređena Zagrebačka tvornica bačava, d. d. izradjuje ovu godinu vlastiti tip bačava, koje su pod imenom »Tvorbabačave« na tržištu uvedene. Uzrok uvedena ovog tipa »Tvorbabačave« leži u tome, da se ovim tipom uvede Standard marka, koja je u vrsnosti i jakosti drva te u obručentiu i izradbi jednolično izradjena, pa je uslijed svoje jedinstvenosti u vrsnosti najprikladnija vrst za notiranje na burzi. Do oživotvorenja ovog predloga postavljamo svim interesentima veličine, jakosti i današnje cjenne »Tvorbabačave«.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

RAZNE MATIKO

VEŠE ZNAMK ZA AVTOMOBILE IN KOLL. A

3. COREC

LJUBLJANA: TRG AKA 11. KR. BNK

Veliko zborovanje obrtnikov v Ljubljani.

V soboto, 8. t. m. se je vršilo ob 10. dop. v veliki dvorani Kazine množično obiskano zborovanje obrtnikov Slovenije. Od deželne zveze obrtnih združenj sklicano zborovanje je trajalo tri ure in so prišla v razpravo vsa važna aktualna obrtniška vprašanja. Zborovanja se je udeležilo nad 500 obrtnikov kot zastopnikov vseh obrtniških združenj in strok. Zborovanju je prisostvoval tudi predsednik obrtne zbornice v Beogradu g. Milan Stojanović, ki je shod pozdravil v imenu srbskega obrtnega stanu. Za shod so se ganimali tudi Hrvatje, ki so bili navzoči v lepem številu s g. Matjašičem na čelu.

Predsednik zveze g. E. Franchetti je otvoril zborovanje, pozdravljajoč v toplih besedah zastopnike pokrajinske vlade in predstavnike raznih gospodarskih, trgovskih in obrtnih korporacij. Med drugimi je predsednik pozdravil zastopnika velikega župana vlad. svet. dr. Mencingerja, šefa oddelka ministristva trgovine in industrija dvor. svet. dr. Rudolfa Marna, komisarja dr. Mramorja, predsednika beogradske Obrtne zbornice g. Milana Stojanovića, zastopnike Trgovsko-obrtne zbornice v Ljubljani: predsednika Ivana Kneza, podpredsednika Ivana Ogrina in tajnika dr. Pretnarja, podpredsednika Centrale industrijskih korporacij dr. Frana Windischarja, zastopnika Zveze trgovskih gremijev g. I. Zebala, dalje tajnika Zveze industrijev dr. Golio, zastopnika šefa oddelka za soc. politiko komisarja dr. Skubica, obč. svet. Josipa Pirca, zastopnika Urada za pospeševanje obrti g. inž. Guliča, ravnatelja srednje tehnične šole vlad. svet. I. Šubica, zastopnika obrtne organizacije v Splitu Manolo in Čeha, narodnega posl. Josipa Reiserja in Ivana Stanovnika ter ostale zastopnike gospodarskih in obrtnih organizacij.

Predsednik je nato v kratki črtah opisal težke boje obrtniškega stanu po vojni na gospodarskem in stanovskem polju. Obrtniki se morajo organizirati v skupno fronto, da si morejo priboriti na merodajnem mestu svojim stanovskim težnjam primerno vpoštevanje. Na dnevnem redu so štiri za obrtniški stan zelo važne točke. Brez obrtnika se ne smejo reševati njegov stan zadojajoča vitalna vprašanja. Za razvoj organizacije je nujno potrebno, da se obrtniki zanimajo za svoje obrtno glasilo, na katerega je žalibog naročenih samo 1400 naročnikov, dočim je v Sloveniji nad 16.000 obrtnikov. To je treba grajati.

V svojem zaključnem govoru se je predsednik spominjal vsega dogodka v kraljevi hiši, vzklikajoč: »Živel kralj! Živela kraljica! Živel prestolonaslednik!« Navzoči so vstali s sedežev ter priredili veliko manifestacijo kralju, kraljici in prestolonasledniku.

Na predsednikov predlog je velik zbor obrtnikov brzojavno izrazil kralju svoje čestitke. Brzojavne slove:

»Slovensko obrtništvo, zbrano na shodu v Ljubljani dne 8. septembra, ima čast izraziti o priliki rojstva prestolonaslednika Vašima Veličanstvoma najudanejšo čestitke.«

Zbor je dalje sprejel tudi brzojavko na ministra trgovine in industrije dr. Dragotina Kojića, s katero slovenski obrtniki naprošajo ministra za izdatno podporo v svrhu povzdige obrtniškega stanu, s prošnjo, da minister blagovoli vpoštevati na današnjem shodu sprejete resolucije.

Milan Stojanović, predsednik obrtne zbornice v Beogradu, je v toplih in priskrbenih besedah pozdravil veliko zborovanje slovenskih obrtnikov, omenjajoč obenem v odločnih besedah socialni položaj našega obrtniškega stanu. Gospodarski položaj obrtnika je pod vsako kritiko. Treba je dvigniti obrtnika do boljšega socialnega stanja, da more vršiti v državi svojo gospodarsko in kulturno mislo. Obrtniški stan potrebuje krepke strokovne organizacije. Obrtnik pa mora tudi na merodajnem mestu v vladi vživati popolno umevanje za svoja stremjenja. Govornik je dalje grajal dosedanje finančno politiko Narodne banke napram obrtništvu. V Srbiji so obrtniki pričeli energično akcijo, da se reši kreditno vprašanje za obrt v vsej državi. Nujno potrebna je ustanovitev obrtne kreditne banke, ki bi imela nalogo dajati obrtniku cenovne kredit. Sedaj je obrtnik kljub temu, da daje Narodna banka gotovim industrijskim podjetjem kredite po 6-8%, še vedno izpostavljen odedruštvu nekaterih spekulantov, ki jim mora plačevati 20-30%. Potrebna je socialna zakonodaja, ki bo ščitila obrtnika proti takemu postopanju. Socialna zakonodaja se mora sploh prilagoditi našim razmeram, ne pa slepo slediti socialni politiki drugih industrijskih držav.

Veliko zborovanje sta dalje pozdravila obč. svetovalec Josip Pirc in posl. Ivan Stanovnik, ki je zahteval spremembo volilnega reda v tej

smeri, da bi bili v narodni skupščini zastopani enakomerno vsi stanovni.

V imenu Trgovsko-obrtne zbornice je zbor v kratkih besedah pozdravil zbornični tajnik dr. Pretnar.

ZAVAROVANJE DELAVCEV IN VPRAŠANJE CENTRALIZACIJE ZAVAROVANJA.

G. Jakob Zadržavec iz Središča je kot poročevalec k prvi točki dnevnega reda o prenosni zakona glede zavarovanja delavcev podal zborovalcem zelo pregledno stvarno in strokovno poročilo. Priznal je važnost socialnega zavarovanja delavcev za razvoj našega narodnega gospodarstva. Država kot celokupnost pa je dolžna ustvarjati zakon, ki služi splošni blaginji, ne pa ustvarjati odredb in ukrepov, ki so namenjeni samo posameznim skupinam. Socialna politika mora biti tako usmerjena, da dviga splošno gospodarstvo in mora biti enakomerno pravična za vse sloje. Govornik je v svojem nadaljnjem govoru opisal razvoj socialne politike v naši državi.

Govornik je med drugim tudi omenjal kratek razvoj dosedanjega zavarovanja delavcev.

Avstrija je na tem polju imela 5 zakonov brez enotnega sistema, brez organične zveze. Najbolj razvito je bilo bolniško zavarovanje, toda tudi to ni bilo popolno, ker ga drž. uslužbenci, poljedelski delavci in služinčad niso bili deležni.

Organizatorično je izvajalo v Avstriji boln. zavarovanje 8 vrst različnih blagajn. Že ta razcepljenost je bila vzrok da se socialno zavarovanje ni moglo pospeti. Odpomogli so si nekoliko z zvezo boln. blagajn, ki bi naj bila velika, močna finančna centrala, in — ravno v tem momentu opazimo dokaz za potrebo finančno močnih boln. blagajn.

Te zakone je Slovenija ob prevratu podedovala in hitro na to se je izvršila — marsikateremu izmed nas v neprijetnem spominu ostala centralizacija naših blagajn.

Tudi nezdno zavarovanje v bivši Avstriji ni bilo popolno. Zavarovane so bile le osebe, zaposlene v posebno nevarnih podjetjih. Nezdno zavarovalnice so se razločevale v 3 vrste, v teritorialno, rudarsko in v železničarsko, ki pa med seboj tudi niso imele nobenih vez. — Razcepljenost je tudi v teh zavarovalnih institucijah silno škodljivo uplivala.

Ker sta centrali del. zavarovanj pripadli ob prevratu drugim državam je bilo te institucije pri nas še treba organizirati pod imenom: Začasna delav. zavarovalnica, odn. Želez. nezdno zavarovalnica. S tem je bilo vsaj za silo ustrezno nujnim potrebam delavstva. Zdržitev rudarskega in splošno nezdno zavarovanja pa je tudi tukaj dokazala vrednost enotnosti za finančni uspeh in za uradovanje odn. izvrševanje tega važnega soc. dela.

Izvrševanje tretje panoge soc. zavarovanja, to je pok. zavarovanje zasebnih nameščencev je bilo v Avstriji osredotočeno na Dunaju. Po prevratu se je tudi to zavarovanje preneslo na novo institucijo, to je Pok. zavod za javne nameščence. Praktičnost tega zavoda postaja vedno spornejša in pojavlja se zahteva, da se tudi to zavarovanje učeni v enotno stavbo socialnega zavarovanja, kakor se je to pred nedavnim v Nemčiji zgodilo.

Zbor je nato po končanem referatu, ki je bil sprejet z velikim odobravanjem, sprejel nastopno

RESOLUCIJO:

I. Današnji zakon o zavarovanju delavcev smatramo v organizatoričnem in meritornem oziru gospodarsko škodljivim in socialno krivičnim in zahtevamo, da narodna skupščina takoj v jesenskem zasedanju pristopi k reformi tega zakona s sodelovanjem obrtniškega stanu, katerega naj se izvede po sledečih vidikih:

II. Popolna autonomija v stvarnem pogledu. Izvesti je popolno ločitev državne uprave od uprave autonomnih soc. zavarovalnih zavodov. Upliv države naj bo omejen samo na najnujnejšo kontrolo nad pravilnim izvajanjem zakona in na način in obseg potrebne statistike.

III. Popolna autonomija v teritorialnem pogledu. Ustvarijo naj se Osrednja državna socialna zavarovalnica, ki naj nad samoupravnimi pokrajinskimi soc. zavarovalnicami izvaja le vrhovno nadzorstvo v pogledu enotnega izvajanja zakona, ki naj ustvarja enotna načela v pogledu zaščitnih odredb in ki naj potom pokrajinskih soc. zavarovalnic izvaja starostno, invalidno in posmrtno zavarovanje.

IV. Socialno zavarovanje v pokrajinah izvajajo pokrajinske socialne zavarovalnice na načelu popolne uprave in finančne samouprave in ki naj bodo vrhovna instanca za vse panoge zavarovanja v pokrajini. Pri pokrajinskih socialnih zavarovalnicah naj se izvaja tudi ves oni del preventivnega zavarovanja, ki je danes organizatorično včlenjen pri inspekciji dela. Ustvari naj se vsaj eno delovanje med soc. zavara-

valnim zavodom in državnimi posredovalnicami za delo.

V. Kot organ, ki naj ustvarja največje stike pokrajinske soc. zavarovalnice z najširšim krogom interesentov, in ki naj v zvezi z lokalnimi upravniimi, soc. zdravstvenimi organi poglablja med narodom soc. zavarovalno delo, se ustvari okrožne soc. zavarovalnice s skrcenimi samoupravnimi pravicami.

VI. Nezdno zavarovanje naj se s primernim dopolnilnim zavarovanjem za slučaj obratnih nezdno — da se zadosti pravnemu čutu zavarovanca — združi z splošnim invalidskim zavarovanjem, ker smatramo nezdno zavarovanje v današnji obliki za neproduktivno in nesocialno.

VII. V zakon je sprejeti obširna določila o izvajanju preventivnega zavarovanja in določbe o ureditvi zdravniškega vprašanja, da se ustvari zadostno množino zdravnikov, ki bi soc. zavarovanje izvajali po načelih moderne socialne higijene z vso vestnostjo in požrtvovalnostjo.

VIII. V organizatoričnem-upravnem pogledu naj se s primernim vpoštevanjem posebnosti pokojniškega zavarovanja zasebnih nameščencev pokojniško zavarovanje nameščencev združi v eno upravno enoto z ostalimi panogami soc. zavarovanja.

IX. S primerno enostavnostjo v sestavi samoupravnih organov in njih izvolitvi, s primerno ureditvijo uradniškega vprašanja, s potrebnimi predpisi o kontroli bolnikov, s socialno in gospodarsko utemeljeno ureditvijo dajatev in podpor je težiti za tem, da se socialno-zavarovalni prispevki znižajo na statistično utemeljeni minimum, pri čemur je upoštevati zahtevo, da se dajatev in podpore uredijo tako, da v zavarovanem slučaju zavarovancem popolnoma zamajajo obstoj in da se izključi vsako zlorabljanje soc. zavarovalnih institucij.

X. Zahtevamo, da se nemudoma izdela pravilnik o denarnem gospodarstvu v soc. zavarovalnih zavodih in da se s tem pravilnikom omogoči dobivanje cenega kredita iz razpoložljivih denarjev soc. zavarovalnih zavodov.

XI. Z vso odločnostjo zahtevamo, da se pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani uvede brezhibno poslovanje v predpisovanju prispevkov, da se prispevki predpisujejo individualno, da se pritožbe in dopisi sploh rešujejo, da se organizira zdravniška služba v nujnih slučajih, da se nemudoma preuredi vrstitev vajencev v mezne razrede in da se splošno zniža denarni ekvivalent za naradne dajatev. Nad poslovanjem okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani smo vsled silno neokretnega in dostikrat šikanoznega uradovanja prisiljeni izreči svojo nezadovoljnost.

Prosimo ravnateljstvo tega urada, da z odločnimi ukrepi ozdravi nezdrave razmere, ki dobivajo svoj odsev celo v — dnevnem časopisu.

(Radi pomanjkanja prostora probčujemo samo resolucije, o ostalem pa bomo poročali v prihodnji številki.)

Kultura.

— **Otvoritev XXVIII. umetnostne razstave v Jakopičevem paviljonu.** V soboto 8. t. m. je bila v Jakopičevem paviljonu otvorjena XXVIII. umetnostna razstava, na kateri so zastopani samo slovenski in hrvaški mlajši umetniki. Razstavili so sledeči: I. Slike: 1. Gecan Vilko (7), 2. Jakac Božidar (2), 3. Kos Gojmir Anton (6), 4. Pilon Venč (22), 5. Tartaglia Marin (1), 6. Trepš Marlin (7), 7. Uzelac Milivoj (3), 8. Varlag Vladimir (5), 9. Vavpotič Bruno (3), 10. Zupan Fran (6), 11. Grafika: 1. Gecan Vilko (3), 2. Jakac Božidar (58), 3. Pilon Venč (12), 4. Trepš Marlin (7), 5. Plastična: 1. Kos Valentin (4), 2. Kralj Franc (1), Kralj Tone (1), 3. Napotnik Ivan (1). Razstava je odprta vsak dan od 9. — 13. in od 14. — 17. ure.

— **Zadnji operni predstavi za abonente sezone 1923/24 se vršita v torek 11. in v sredo 12. t. m. V torek 11. t. m. za abonente reda A predstava opere »Carmen«, v sredo 12. t. m. pa za abonente reda E predstava Nasta. Naslovno vlogo v operi »Carmen« opere »Tosca«. Obakrat gostuje v glavnih tenorskih vlogah odlični tenorist dr. Mihael pole g. Rewiczeva, vlogo Mihaela gđica Kattnerjeva, vlogo Escamila g. Cvejič. Nadalje nastopijo gg. Matačičeva, Sfilgojeva, Zupan, Mohorič, Debevec, Perko itd. Dirigira g. Matačič, režira g. Sevastijanov. — Pleše je aranžirala gna Svobodova. Naslovno vlogo »Tosca« pole gna Zikova, Scarpilo g. Levar, cerkovnika g. Pugej. V ostalih vlogah nastopijo gg. Subelj, Mohorič, Mencin itd. Opero režira in dirigira ravnatelj opere g. Rukavina.**

— **Zemljepis slovenskega ozemlja za učence 4 šolskega leta,** spisal ravnatelj M. Pirc, je dobil predaprobacijo. Imenovana knjižica je v Hsku Mariborske tiskarne in izide v najkrajšem času, na kar opozarjamo vodstva osnovnih šol; krasilo jo bo več lepših slik naše ožje domovine. V teku enega meseca izide tudi Ročni zemljevid slovenskega ozemlja, ki ga je priredil tudi ravnatelj M. Pirc, risal pa Alred Dimnik. Tako zemljepis kakor ročni zemljevid bosta omogočila v novem šolskem letu uspešen pouk zemljepisa v 4 šolskem letu osnovnih šol, zlasti ker bo cena obeh zmerna.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 10. septembra 1923.

ŠE NEKAJ O REDUKCIJI NA DRŽAVNI ŽELEZNICI.

Zakaj se je začelo reducirati baš pri Slovincih? Zato, ker po eni strani Slovenca čislajo kot kulturnega človeka, po drugi pa se ga nekako boje. In zakaj se ga boje? Zato, ker je Slovenec v svoji stroki dobro izvežban in opazi vsak pogrešek in nered in ju odpravi. To je krivo, da izvestni gospodje, v šarži višji, v zmožnosti pa manjši, po strani gledajo Slovenca in jim je ljubši tujerodec, manj izvežban in manj ruden. Kaj se vse pri nas dogaja:

Na postaji Lešče Lika je šef stanice neki Madžar. Ta človek ni baš najboljši uradnik in je govoril proti državi že toliko in tako, da bi bil moral biti že davno odslovljen. Pa se mu ni nič zgodilo. On pravi, da se ne boji nikogar, ker ima na direktiji bratranca, ki je kontrolor. Vidiš, dragi tovariš, tako je: Eden ima za svojega zaščitnika kontrolorja, drugi inspektorja, tretji direktorja, četrti kakega krščenežga žida itd. Napoti se od Zagreba proti Subotici in vidi boš polno šefov nemtudumjerjev. Videl boš tudi tiskovine in žige M. A. V. baratum. Ker si že tu, stopi še na direktijo v Subotico, kjer prideš k odeljenju, pri katerih nič ne opraviš s svojo besedo, sledi odgovor: nemtudum. Hočeš, nočeš, moraš koga poiskati, da ti tolmāči. To se dogaja v letu 1923. v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev! — Ali čutiš, dragi Slovenec, zakaj so začeli z redukcijo baš pri tebi? Pisec teh vrst bi vprašal še, kje so naši od naroda izvoljeni državni poslanci? Ali ni njih dolžnost, da bi se za stvar malo zanimali, kaj? — B.

— **Za prestolonaslednikovega zdravnika** je imenovan g. dr. Materni, specialist za dečje bolezni, ki je svoj zdravniški posel že prevzel.

— **Naš poslanik v Pragi, Branko Lazarevič,** je odpotoval na dopust. V odsotnosti ga nadomestuje prvi tajnik poslanstva Grgur Berič.

— **Čestitke prezidenta in vlade CSR.** Povodom rojstva prestolonaslednika je prezident CSR Masaryk brzojavno čestital našemu kralju in kraljici. Ministrski predsednik A. Švehla pa je poslal v Beograd nastopno brzojavko: Njegovi ekscelenci g. ministrskemu predsedniku Pašiču v Beogradu: Prosim Vašo ekscelenco, naj v trenotkih narodne narodnosti izvoli sprejeti najprisdrejšo izjavo, da iskreno želimo dragemu bratskemu narodub srečno bodočnost.

— **Izpremembe v državni službi.** Odpuščen je iz državne službe državni ekonom 3. razreda Vitomir Verstovšek, uslužben pri kruševškem oddelku za kmetijstvo. Premeščen je iz Slov. Bistrice v Ljubljano davčni upravitelj Miroslav Pirkmajer. Vpopolen je pisaniški oficijal finančne direktije v Mariboru Martin Krašovec. Za pomočnika komisarja železniške policije v Mariboru je imenovan dr. Albin Juhart. Za tajnika 3. razreda pri tukašnji poštni direktiji sta imenovana Anton Suhač in Joško Peršič. Premečena sta od poštno direktije v Ljubljani na glavno pošto v Beograd poštarja V. razreda Iv. Rus in Stanko Podreberšek, od pošte v Muti na pošto v Mariboru po poštar V. razreda Josip Cernovšek. Carinski posedovalec Stevan Koštan pri carinskem uradu na Jesenicah je prekinil svoje poslovanje.

— **Odkritje spomenika ruskim žrtvam ob Triglavskem jezeru.** V soboto opoldne se je vršilo ob Triglavskem jezeru slovesno odkritje spomenika dveh ruskih vojakov, ki sta bila zverinsko ustreljena v času svetovne vojne. Svečanosti se je udeležilo okrog 23 oseb, večinoma domačih turistov. Med drugimi so bili navzoči 3 Rusi, univ. prof. dr. N. Bubnov, dr. A. B. Bilimovič in slikar Bicenko. Radi pomanjkanja prostora priobčimo podrobno poročilo jutri.

— **Smrt plemenite narodne dobrotne.** V deželni bolnici je včeraj zatisnila oči g. Lina Kržič roj. Verbič, hišna posestnica v Ljubljani. Pokojna je bila splošno znana kot vneta rodoljubkinja in zavedna narodna žena. Skrb za bližnjega in nesebično delo za blagor družbe ji je bil v življenju navsihi ukaz. Kako je čutila za svoj narod, dokazuje njena oporoka, v kateri zapuščila 20.000 K občini, 25.000 gasilnemu društvu, 50.000 Sokolstvu in 2.000 fondu za šolstvo. Pogreb plemenite pokojnice bo jutri ob 8. zjutraj v Borovnici, kamor prepeljejo njene zemске ostanke iz deželne bolnice. Naj li bo lahka zemlja domača, ki jo je v življenju tako iskreno ljubila!

— **Gospod Milan Vutovič,** urednik gospodarskega dela dnevnika »Preporod« se je mudil te dni v Ljubljani, da se informira o vselejmi in o naših gospodarskih prilikah. Dnevnik »Preporod«, ki ima tesne stike z našimi industrijskimi organizacijami, poseti v kratkem posebno izdanje Sloveniji in njenim gospodarstvom prilikam.

— **Klasična naobrazba na francoskih srednjih šolah.** Po daljših anketah, na katerih je sodelovalo vse, kar živi v Franciji intelektualni glas, od ministra do glasovitih univerzitetnih profesorjev, srednješolskih in ljudskošolskih učiteljev, je francoska vlada sklenila na novo uvesti klasično naobrazbo kot temelj srednješolske vzgoje. Zadnjih dvajset let so namreč

srednješolski dijaki izbirali med modernim jezikom ter latinskim in grškim. V toku tega dvajsetletnega vzgojiteljskega eksperimenta pa so je francosko prosvetno ministrstvo uverilo, da vsebuje samo klasična naobrazba elemente resnične vzgoje, in je na podlagi omenjene širokotežne ankete znova upeljalo v srednjo šolo obvezne klasične jezike. Dijaki, ki vstopijo v sred. šolo se bodo morali učenci 4 leta latinski jezik in en živli jezik, nato pa dve leti grški jezik in dva jezika jezika. Tudi pri nas se je hotelo prejšnja leta z nekako revolucionarno gesto odpraviti klasično vzgojo in jo nadomestiti z dozdnevno »moderno« tehniko. Pri drugih narodnih kjer sodijo na temelju dejanskih poltoku sov, so zrelejšega mnenja.

— **Pokrajinska uprava objavlja:** Občinstvo se ponovno svari, naj se v lastnem interesu ne približuje municijem skladiščem da se ne pripete morebitni nesrečni dogodilji ker imajo straže strogo povelje, vsa kogar, ki ga dobe v bližini teh skladišč prileti in odvesti na komando mesta.

— **Republikanci ne kadijo.** »Slobodni Dom« poroča, da republikanci ne bodo več kadili. Beogradska vlada terba bojkotirati Prvi, ki je nehal kaditi in izjavlja, da sploh ne bo kadil, dokler ne nastane republika, je narodni poslanec Rudolf Herceg, strastni kadilec, ki je doslej pokadil na dan do 40 cigaret. — Ako res čaka Herceg na republiko, potem revež v svojem življenju ne bo kadil nikdar več. Mislimo pa, da Herceg ni tako nujen in da takole na skrivnem stisne marsikatero cigareto kljub svoji pomni izjavi v »Slobodnem Domu«.

— **Murska Sobota.** Poroča se nam da je notica v našem listu od 2. tm., klesala poroča o ukinitvi tamkašnje meščanske šole, zbudila veliko ogorčenje. Školanje bi bil protestni shod, kjer se je najenergije neje protestiralo proti tej ukinitvi. Primerne resolucije so bile poslana na merodajna mesta. Prekmursko šolstvo je želelo mnogo trpeti pod madžarsko državo, naša vlada bi ga morala podprati, ne pa ovirati. S tem je bil zadan našemu skupnemu šolstvu udarec, kakršnega se ni pričakovalo.

— **Aljažev stolp na vrhu Triglavca** postaja — tako piše »Planinski Vestnik« — točka, ki zbudil nov svetovni požar — vesko med nepoklinitimi pleskarji. Častitljivi spomenik slovenske turistične ni bil namreč več vreden, da obdrži praznično obleko, ki mu jo je dal lastnik — naše planinsko društvo. Doslej se ga spoštovali in negovali z naše in druge strani, nobeni incidentov ni bilo na vrhu Triglavca! Pa se otročaji ali zlobneži raztrosili vzmernilve pa neresnične vesti glede razmejitve in začele so se dvigovati vojske na Triglav... Komu v prid? Komu v kvar? Mi slovenski turisti to dobro vemo, pa ni treba, da bi povedali. Koncem konca s nam najprej ljudje prebarvali Aljažev stolp v naših barvah, potem pa Italijani svojih in tako bo šlo naprej, dokler ne bdragocni stolp izgini v nevidnih barvah. Kakor se nam poroča, je za ventilacijo š poskrbljeno po nekaj okroglih luknjah. Za enkrat bo naše društvo napravilo vsaki konec — in Aljažev stolp zopet zavil v prejšnjo originalno — sivo barvo, kakoršna edina pristojna okolici.

— **Orjaški goban.** Znanil goban A. P. je našel te dni v brdskih gozdih užiten gobana (jur, globanja) nenavadnega obsega. Orjak je tehtal ravno 1¼ kg. Pri tej je bila cela goba papolnoma jedra in zdravila.

— **Umor.** Zadnje sredo je umoril v Dol. Žetini občina Javorje, Janez Baloh, doma iz Podbrda na Primorskem Janera Dolenc ogljarja. Navedeni večer je prišel Janez Dolenc od kope v neko hišo k manjšemu kmetu na žganje. V hiši je bil Janez Baloh, delamarček, po ljudskem mnenju malo numen, top, kar je pa najbrže simuliral, da bi mu ne bilo treba delati. Ko je Janez Dolenc dobil malo žganja v glavo, je začel tega zmerjati z barabstvom, lenuštvom, da se mu ne ljubi delati in drugim takim. Tu mu reče: Pojdiva vun, ti bom že pokazal Dolenc mu je res sledil; v večji ga Baloh takoj napade z nožem, mu zada več velikih ran, eno v srce in eno v želodec, da se Dolenc takoj zgrudil mrtev na tla. Morale se ni več vrniti v hišo, ampak jo je naravnost popihal za Blegošem čez mejo. Pa rok pravice bo vseeno prišel v oblast.

— **Smrtina kosa.** Umrla je 8. tm. v Crnomlju ga. Matilda Starčič, vdova p. sodnemu svetniku. Pogreb se vrši danes ob 17. v Novem mestu. — Umrla je v Novem Vodmatu ga. Jerica Suštar roj. Begetaj. Pogreb se vrši danes ob 14. Blag. ma spomin!

— **Prijatelj namiznih prirov** je bil arširan. Pri njem so se našli trije gostilniški prti in kuhinjska brisača s črko M, kot bi lastnikov se ni zamoglo dosedaj ugotoviti. Radi tega se vabijo vsi tisti, ki so jim bili posredni namizni prti v letošnjem letu pokradeni, da se dne 14. tm. med 9. in 10. uro pri polici. ravnatelji. soba 19 pri rev. nadzorniku Gruđnu zglastijo in si iste ogledajo.

— **Pred prvo v Novem mestu** je bil obsojen Jurij Prigelj, obtožen uboja, kakor smo zadnjič poročali, na eno leto teško ječe. — Dne 30. maja t. l. je 60letni posestnik Josip Smole v Vel. Strmici ponožil v prepri na cesti ustrelil s samokresom Franceta Papeža. Zadel ga je v trebuh in Papež je v bolnici umrl. Smole se je izgovarjal, da je bil močno pijan in da je hotel Papeža samo prestrašiti. Smole je obsojen na 15 mesecev ječe.

— **Požar na Starem trdu.** V soboto zjutraj ob 3. je izbruhnil v podstrežju hiše št. 19 na Starem trgu, last posestnice Ljudmile Milic, požar, ki se je razširil na celo streho. Na lice mesta je takoj prihitelo poklicno gasilstvo z novo motorno brigadno, ki je tekom dveh ur požar popolnoma ugasnilo. Zanimivo je, da se je čuvaj na Gradu oglašal žele, ko so bili gasilci z gasilcem skoraj gotovi. Ogenj je nastal najbrže radi nal. ki so ga vneli v kumitru. Pogorji je

velik del strehe in znaša škoda okoli 70.000 K. Obstajala je tudi nevarnost, da se ne vnamejo blizu stoječa poslopja.

— Celjske vesti. Proslava prestolonaslednikovega rojstva se je tudi v Celju slovesno izvršila. Mesto si je nadelo slavnostno obleko. Z večine hiš plapolajo državne, slovenske in srbske zastave. Z Miklavževega hriba je 7. tm. ob 9. uri dop. oznanjal 101 strel veseli dogodek. Ob 9. uri se je v farni cerkvi sv. Danijela vršila slovesna služba božja z zahvalno pesmijo in državno himno, kateri so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter vojaštvo in mnogo rodoljubnega občinstva. Ob 9. uri se je v vojašnici kralja Petra vršila pravoslavna služba božja. Trgovine so bile od 9.—11. ure zaprte. Mestno županstvo je poslalo na kabinetno pisarno sledečo brzojavko: »Radostna vest o rojstvu prestolonaslednika naše krvi in našega jezika je odjeknila v celih domovini. Vse prebivalstvo v slavnostnem prazničnem razpoloženju pozdravlja bodočega predstavitelja in vladarja naše slavne, velike in lepe domovine. Naj bo novorojen prestolonaslednik simbol domovinske ljubezni in trdna vez, ki naj drži vse prebivalstvo države v veliko družino v ljubezni do vladarja in domovine. Kot tolač želji in razpoloženja prebivalstva kištem: Zivel prestolonaslednik ter njega zvišeni stariši, živele domovine. — Mesto Celje. Zupan dr. Hrašovec. — Tudi celjsko Sokolsko društvo je preko okr. glavarstva poslalo kabinetni pisarni čestitko. — Mestno gledališče v Celju otvori letošnjo gledališko sezono v petek 14. tm. z Medvedovo tragedijo »Za pravdo in srce«. — Klub n. p. r. slov. akademikov v Celju ima izredni občini zbor v četrtek 13. tm. ob 10. uri v klubovi sobi v Nar. domu.

— Motociklistična nesreča pri Kranju. Pri sobotnih motociklističnih dirkah na prosti Kranj - Medvedo se je zgodila težka nesreča, ki bi kmalu zahtevala eno človeško življenje. Pred pričetkom glavne dirke so se vršile nekatere pred-dirke, katerih se je udeležila večja skupina dirkačev. Tik pred nekim železniškim prelazom, za katerim dela cesta oster ovinek, je dirkačem prišel nasproti kmetiški voz, kateremu se je del dirkačev srečno izognil, le G. Zirovnik z Jesenic je z vso hitrostjo zavozil vanj. Motor sam se je ves razbil, Zirovnik pa je dobil težke poškodbe na glavi. Udrtu ima lobanjo, kakor tudi ima po životu in na obrazu več poškodb. Njegove poškodbe pa niso smrtno. Pri nesreči sta se v Zirovnikov motocikl zadelo tudi dva druga motocikla, vendar sta ostala nepoškodovana. Glavna krivdca zadene, kakor se čuje, voznika, ki je vozil proti predpisom ter se je držal desne strani ceste. V splošnem se opaža, da kmotije na deželi delajo zlasti motociklistom vedno neprilike. Zirovnik je bil prepeljan v bolnico.

— Težka nesreča. Marija Čebular, 5-letna hčerka posestnika iz Radohove vas pri Ljutju, je 7. t. m. padla na kup žareče žerjavice. S težkimi opeklinami so jo prepeljali v ljubljansko bolnico, vendar je malo upanja, da okreva. Pazite na otroke!

— Iz raznih krajev države. V Vranju sta dva oborožena razbojnika napadla posestnikovo hčer Zifo Ajdarevič in zahtevala od nje, da jima da denarja. Ker jima tega ni hotela izpolniti, sta jo odvedla iz hiše na prosto. Ker je kričala na pomoč, sta jo najprej zlorabila in nato ubila. Eden roparjev je bil prijat. — V Požarevcu je bivši delavec državnih posestev Milenko Mišič ubil kovača Pauna Pančiča v kavarni Gjoke Mišiča. Svoj čin je izvršil radi tega, ker je mislil, da ga je kovač obožil, da je bil odpuščen iz državne službe. — Ilirja Šimeonovič iz Stareva je s sekuro ubil Lazarja Petroviča iz Ramanca, ker je slednji nabral nekoliko denarja v njegovem gozdu. — V Smederevu v Srbiji sta pri kopanju utonila v Moravi Dušan Stojanovič in Aleksander Milosavljevič. Prvi je bil star 15, drugi 20 let. — V bližini železniške postaje Kusadačka je bil ubit seljak Nikola Petrovič iz Selevca. — V Užicah sta bila ubita zloglasna hajduka in roparja Manojlo Matovič iz Krčagova in Mirče Mihajlovič iz Sivčine. — Dne 1. t. m. so v Vučitrnu napadli razbojniki hčerko Boška Bošiča, Milko, in seljaka Sava Pavličevića ter oba ubili. Pri zasledovanju sta bila dva roparja ubita — V Belem Polju je Miloslav Čorič iz Zare ubil svojega bivšega slugo Alijo Dedoviča iz istega sela. — V Cupriji sta dva zlikovca zažgala hišo Dragotina Jestiča iz Lindjevca. — V Kovačici je strela udarila v voz, na katerem sta se nahajala Jan Vesely in njegov nečak Gjura. Oba sta bila mrtva.

— Kino »Tivolci«. »Izrezano lice«. Film predvaja zakonsko tragedijo Harry Davisa, ki iz maščevanja ubije ljubimca svoje žene in kasneje, ko pride iz zapora ter jo najde omoženo z nekim lordom, ubije tudi njo. Na obtožni klopi razkrije sodnikom vso svojo nesrečno ljubav, nakar je oproščen. Delo se odlikuje po dobrem ozadju in je prepleteno s kriminalnimi scenami. Prihodnje dni predvaja kino »Tivolci« serijo prvovrstnih učinkovitosti, kakor Možje Sibyle z Lyo Maro, Jezdec brez glave s Harry Picolom itd. Predstave se vrše sedaj ob 16., 17. in 19. in 20. in 20. in 20.

— Kino Matice »Rumeni diplomati« s priljubljenim Fridrichom Zelnikom v glavni vlogi, je eden najzanimivejših Zelnik-filmov ter se odlikuje po lepi vsebini, originalnih kitajskih običajih in ima sploh dobro tendenco. Predvaja se do srede 12. t. m.

— Higijenična česalnica za dame O. FETTCIH - FRANKHEIM, Ljubljana. Kongresni trg 19. Negovanje las. Ondulacija. Barvanje z L'Oreal Henné. El. masaža lica. Manicura. Izvršuje vsa lasna dela. Kupuje izpadle in odrezane lase po najvišji dnevni cen. Parfumerija.

— Kot nastaja in kot hrana je najboljša čokolada »Sana«.

Zahtevajte povsod samo **IDES** antracen črnilo katero se prodaja v korist »Jugoslovanske Matice«

— Z Gorliškoga. Znan fašist inženir Doerfler, ki ima ljubljano dobro v spominu, je imenovan za občinskega komisarja v Mošji pri Krminu. — V Gorici je umrl znan knjižar gospod Wokulat. — V Ajdovščini je otvoril odvetniško pisarno dr. Slavko Fornazarič, v Gorici pa dr. Stojan Brajša. — V Cepovanu je umrl znan obrtnik Valentin Šuligoj.

— Restavracija in kavarna »Zvezda« 3 krat na teden vojaški koncert na vrtu, 3 krat na teden ciganski koncert v paviljonu pred kavarno.

— Poskusite specialna vina v steklenicah tvrdke Gijuro VALJAK, Grajska klet v Mariboru. Dobijo se po vseh hotelih, kavarnah in restavracijah širom naše domovine.

— Tečaj za strojepljse in stenografo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru se začne novi tečaj za strojepljse in stenografo dne 1. oktobra in trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Turistika in sport.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME.

— Zagreb, 10. sept. Nogometna tekma dunajska Admira ca Gradjanski je bila katastrofalna za zagrebško moštvo. Rezultat 5:1. Hašk : Baška 0:3.

— Beograd, 10. sept. Vardar : Concordia 3:2.

INOZEMSKÉ NOGOMETNE TEKME.

— Dunaj, 10. sept. Slavija : Hakoah 1:0. Praško moštvo Slavija je izborno igralo. Hakoah ni pokazala posebne izurjenosti, čeprav je v Londonu doživela znatne uspehe. Nogometna tekma se je vršila na Hohewarte v prisotnosti 35.000 gledalcev.

— Dunaj, 9. sept. Sobotna nogometna tekma Hakoah : graški Sturm 1:0. Slavija : Slovan 4:1. Dunajska Herta ca berlinska Herta 3:1, nedelja : 5:0. Nogometna tekma graška Sturm : Slovan 0:0. Slovan se je izvrstno izkazal v obrambi.

— Praga, 10. sept. Sparta : dunajski Amateuri 1:0. V nedeljo so Amateuri igrali v Brnu proti moravski Slaviji 2:0.

— Budimpešta, 9. sept. Dunajski Rapid ca MTK 2:0.

TENIŠKI TURNIR.

— Gradec, 9. sept. Tu so se pričele mednarodne teniškega sporta. V velikem številu se udeležujejo tekem zastopniki Maribora, Zagreba in Beograda.

— Prvenstvena tekma Primorje : Svoboda 16:0! Rekorдна zmaga Primorja.

— Vsem smučarjem poročamo, da nam je uspelo zagotoviti kočo na Veliki Planini za letošnjo sezono ter bo isto oskrboval laski oskrbnik Zmiter ter sedanja oskrbnika, ki oskrbuje kočo poleti. S tem je naša prva zimska postojanka v planinah zagotovljena. J.Z.S.S.

— Ilirija : Jadran 7:1 (5:0). Prijateljska tekma, ki se je vršila v soboto 8. t. m. med obema imenovanima kluboma in ki je bila nekako mero za prihodnjo prvenstveno tekmo, je končala s precej visoko zmago Ilirije. Računajoč na ugodne rezultate, ki jih je Jadran dosegel pri treningih zoper Ilirijo, se je v splošnem pričakovalo, da bo diferenca golov med obema kluboma manjša. Velik del krivde na visokem porazu Jadrana nosi vratar, ki je bil skoraj popolnoma apatičen ter je s tem deprimiral ostalo moštvo. Napad ni izrazil treh že skoraj sigurnih šans. Tekma je bila v ostalem lepa in zelo zanimiva ter se je vršila v brzem tempu, ni pa bila enostranska. Jadran se je znašel šele v drugem polčasu, med tem, ko je v prvem prevladovala Ilirija. Napadali, trno Ilirije je predvedel v soboto izredno kombinacijsko igro. Tudi krili nista zaostajali, Kriska vrsta, v katero je vstopil Pretnar mesto Tavčarja, je bila na mestu, obramba ne na višku. Pri Jadranu so ukajali levi branilec Pečnik, spretni in urni Jamnik na levem krilu in Promožič v centru. Martinjak, ki je v ostalem dober tehničar, je bil topot zelo indisponiran. Goale so zabil: Oman 3, Učak 2, Vidmajer 2. G. Beteito je sodil tekmo povprečno dobro. Diktirana enajstmetrovka pa je bila menda neupravičena.

— Ilirija : Hermes 2:1 (1:1). Nedeljska igra sicer ni nudila tako lepe slike, kakor sobotna z Jadranom, vendar se je Hermes izkazal Iliriji za tršega nasprotnika. Naravno je, da je bila Ilirija nekoliko izmučena že od sobotne igre in je poleg tega nastopila še s tremi rezervami, kar je znatno vplivalo na rezultat. Izgleda pa, da ima Hermes boljše šanse za drugo mesto v prvenstveni tabeli prvega razreda, nego Jadran. Vodstvo tekme je dosegla Ilirija po Omanu s prostim strelom na goal. »Šikarije« so takoj nato izenačili z diktirano enajstmetrovko proti Iliriji. Tekma, ki se je kasneje nudila, je bila zelo raztrgana. V drugem polčasu je bil Hermes skoraj popolnoma potisnjen v defenzivo, na trdi njegovi obrambi in silajnemu vratarju so se pa razbili vsi napadi Ilirijanov. Odločitev je padla šele proti koncu in sicer iz po Zupančiču I. krasno streljanem kotu, ki ga je Zupančič IV. efektno zabil z glavo v mrežo. G. Kepec je sodil jako dobro.

— Ilirija (rez.) : Jadran (rez.) 7:0!

— Celjski skauti. Ideja stautizma se je pričela širiti med Slovenci najpreje v Celju. Julija meseca leta 1922 je zbral bivši ameriški skaut, Rus VI. Okulč, prijatelje skautizma, jim razložil vsa skautska načela in jih povabil, da vstopijo v organizacijo. Celjski skauti so bili ustanovljeni! Danes šteje celjski steg nad 30 članov, s katerimi je priredil letošnje poletje 10 dnevno taborovanje v Logarjevi dolini, od kjer je priredil več skupnih izletov v okoliško gorovje. Celjani so posejili tudi taboreče ljubljanske skaute, pri katerih so se zadržali en dan. — C. C. Z.

Sokolstvo.

— Proslava 60letnice Sokolskega društva v Ljubljani. Jugoslovanski sokolski savez objavlja: Seja odbora se ne vrši dne 25. septembra, temveč v soboto dne 29. septembra 1923 z začetkom ob deveti uri zjutraj v savezni pisarni s istim dnevnim redom. Istega dne zvečer bo v Narodnem gledališču akademija v proslavo 60letnice Sokolskega društva v Ljubljani (Narodni dom). V nedeljo bo v proslavo istega jubileja slavnostni občni zbor: po občnem zboru manifestacija po Ljubljani. Bratje naj se odoborove seje in proslave 60letnega jubileja Sokolskega društva v Ljubljani udeležijo polnoštevilno. Slavnostni kroj naj vsak brat prinese s seboj! Zdravo!

Društvene vesti.

— Kolo Jugoslovanskih sester, podružnica Novo mesto, priredi v nedeljo dne 16. septembra ob 2. uri popoldne na glavnem trgu v Novem mestu javno tombolo v prid mestni organizaciji. Slavno občinstvo se vlijudo prosi, da z ozirom na blag namen pridno posega po tablicah.

— Privreditev društva »Sočar« se je vršila včeraj v prostorih »Narodnega doma« ob zelo lepi udeležbi in v najvzornem redu. Gospod Kragelj ml., gospod Kintčev in drugi so skrbeli, da se je občinstvo prav prijetno zabavalo. Vmes je pa godba Jugoslovanskih železničarjev — po svoji navadi — prav pridno svirala. Po deveti uri se je mladina v strani sobi malo zavrtela, med tem ko so se ostali gostje v drugih prostorih prav prijetno zabavali. Med udeleženci je bilo opaziti mnogo odličnih osebnosti.

— Slovensko trgovsko društvo »Markure v Ljubljani« priredi v sredo dne 12. septembra ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1.) Pozdrav predsedstva. 2.) izročitev diplom 2. častnima članoma 3.) Izprememba pravil. 4.) Določitev članarine. Vse p. n. člane se vabi, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Poizvedbe.

— Zamenjan površnik. V soboto 8. t. m. se je na vlaku, ki se je odpeljal ob 7. jutraj na Gorenjsko, v vagonu I. razreda zamenjal temen površnik s enakim, ki ima monogram F. S. Lastnik poslednjega naj se javi pri vratarju deželnega sodišča.

— Izgubila se je dne 8. t. m. na Bledu listnica z monogramom F. K., katera je vsebovala nekaj denarja, železniške dokumente, sliko ter več drugih spisov. Poštenega najditelja se naproša, da obdrži denar in vrne listnico z vso drugo vsebino, katera je za njega brez vsake vrednosti, proti nadaljni nagradi pri obratnem ravnatelstvu Južne železnice, oddelček ekspedit v Ljubljani.

— Mlad pesdalek se je izgubil v nedeljo popoldne na Komenskoga ulici; baje je šel z nekim belim psom. Kdor mi ga vrne, dobi nagrado. J. Medved, Sodna ulica 7.

— Izgubil se je na kolodvoru nov A klarinet, tvrdke Ed. Pope, Dresden. Najditelj se naproša, da istega odda ali naznani na upravnishvo »Slov. Naroda« v Ljubljani proti nagradi 300 Din.

SPOMINJAJTE SE »DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA«!

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 10. julija. Sprejeto ob 13. Zaradi pomanjkanja nadaljnega pomanjkanja gotovine ni bilo v devizah skoraj nobenega trgovanja, izvzemši Italijo, za katero je bilo z ozirom na njeno čvrsto tendenco v Curihu precej povpraševanja ter je bil tudi še ob zaključku borze zanj čvrst denar 407.—, med tem ko je bilo v drugih devizah dovolj blaga.

Na efektnem tržišču je bilo iz istega vzroka kot na deviznem le malo zanimanja.

Ob zaključku borze so notirali: Devize: Curih 16.95—17.025, Pariz 5.27, London 427.50—428.5, Berlin 0.00025—0.0005, Dunaj 01315—0.1325, Praga 281—282, Trst 406—408, Newyork 93.75—94.25, Budimpešta 0.51—0.55.

Valute: dolar 92.50—93.75. Efektivna 7% invest. drž. pos. od 1. 1921 70—71, Ljublj. kred. banka, 235—237.50, Prva hrv. šted. 1190—1197.50, Slovenska banka, 110, Hrv.-slav. zemaljska hipotek. banka 145—150, Hrvatska eskompt. banka 175—180, Jugoslov. banka 160.50—163, Trboveljsko premog. društvo 955, Slavonija 225—227, Pečera 2250—2260, Guttmann 1450—1475, Nar. šum. industrija 138—140, Eksploatacija 275.50.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 10. sept. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 5.85, Berlin 0.000014, Amsterdam 218.50, Newyork 556.—, London 25.21, Pariz 31.—, Milan 24.07, Praga 16.60, Budimpešta 0.03, Bukarešta 2.50, Sofija 5.35, Varšava 0.0023, Dunaj 0.00781/2 avstr. žig. krone 0.0079.

— Trst, 10. sept. Predborza: Beograd 24.60, 24.80, Berlin 0.0000755, Dunaj 0.0375, 0.03325, Praga 68.75, 69.25, Pariz 128.50, 129.—, London 104.60, 104.75, Newyork 23.—, 23.10, Curih 415.—, 417.—.

Razne stvari.

— Smrt prvega »pomlajence« dr. Voronova. Iz Pariza poročajo, da je te dni umrl prvi »pomlajence« dr. Voronova, 74letni Arthur Liardet. Voronov je izvedel operacijo na njem pred dvema letoma in Liardet je po izjavah njegove družine preživel zadnji dve leti svojega življenja zelo živahno, vedno poln humorja.

— Potres na Japonskem. V Parizu trče, da so bila prvotna poročila o potresni katastrofi na Japonskem zelo pretirana. Po službenih poročilih je mrtvih okoli trideset tisoč v Tokiju in sto tisoč ranjenih. Mesto, katero je največ trpelo, je Yokahama, kjer je mrtvih sto tisoč. Tako je na vsem ozemlju, kjer je divjal potres, število okoli dvesto tisoč. Okrog glavnega mesta je brez strehe tristošestdeset tisoč oseb. Junaka se je obnašal za časa potresa radiotelegrafski uradnik Yonemura, delujoč približno dvesto kilometrov od Yokahame. Tri dni je ostal na sojem mestu, ne da bi kaj jedl in ne da bi spal. Tako je skrbel za poročila o katastrofi, ključno na pomoč brodove, ki so se bližali ogroženemu ozemlju in vedno sproti odgovarjajoč vsem zahtevam. Aparate je moral večkrat popravljati, ker so jih potresni sunki premetavali sem in tja. Skozi tri dni je bil on edina zveza med svojo deželo in zunanjim svetom.

Nemški tvezi, ki ne mara češkoslovaških kron.

Knez Viktor Hohenlohe - Schillingsfürst, vojvoda z Ratibora, je imel na Češkem ogromna posestva. Kakor znano, je češkoslovaška vlada sprejela agrarno reformo. Dosedanjim lastnikom se izplačuje ravno lastnina po določenem ključu. Knez Hohenlohe je godrnjal in delal težkoče. Potem je še rekel, da na noben način ne mara revolucionarnega republikanskega češkoslovaškega denarja. Zaklical je: Plačajte me z nemškimi markami! Zahtevam deset milijonov mark! Praška vlada mu je odgovorila, da se zgodi njegova volja. Med tem je marka rapidno padala in ko je prišel dan izplačila za kneza Hohenloheja, so ga iz Prage vprašali, ali res hoče imeti še vedno edino le nemške marke? Ošabni gornješlezki magnat je odgovoril: Da! In tako je dobil pred par dnevi borih deset milijonov nemških mark kot odškodnino za njegovo ogromno, mnogo tisoč hektarjev obsežno in visoko milijone vredno veleposestvo.

— Boj proti zakonu v Irlandiji. Irlandija je res pomilovanja vredna dežela. Ne samo da meščanska vojna z nezmanjšano silovitostjo še vedno traja, temveč tudi verski in socialni problemi razdvajajo lahko razburljivo duhove Irlandije. Po najnovejših poročilih angleških listov se je v Carrigellu, malem mestecu slavne Irske province Ulster, ustanovilo društvo za pobujanje zakona. To društvo obstoji iz samih trgovskih »devičarjev« in »devičic«. Listi seveda ne poročajo, če te deklacije vsemu poklicu prostovoljno služijo, ali mogoče svojo čednost radi pomanjkanja snubcev prikazujejo. Ta zakonu sovražno društvo pa se ne zadovoljuje samo s shodi in sluhimi sredstvi mirne propagande, temveč se tudi ne strah uporabljanja sile in terorja kot se silna uporabljata v meščanski vojni. Tako je že več parčkov, ki bi se radi poročili, doživelo neprijetno presenečenje, da so našli dohod do cerkva zaprt s barikadami od dreves. Nekemu parčku pa so jo posebno zalgrali. Najpreje so žani »devičarske« družbe dan pred poroko ukradli eni zakonski priči njegovo prazno obleko in nove čevlje tako, da je moral nevesto pelati k oltarju v stari obleki in razcapanih čevljih, pri katerih so gledali palci ven. Pred cerkvijo pa je nastala nova zapreka v obliki barikade. Tudi ta je bila končno preokročena s tem, da je cela statovska družba šla v cerkev skoraj okmo. Ko sta pa novoporočena cerkev zopet zapustila, sta bila od razljuštenih sovražnikov zakona obmetana s kredo in z moko, da sta bila videti, kot bi se poročila v mlinu in ne v cerkvi. Polcija je morala proti »devičarskemu« društvu nastopiti celo z bombami.

Darila.

Upravi našega lista so poslali: »Za spominsko ploščo ruskih žrtev pod Triglavom«: Uradništvo Jadranske banke, tu Din 475, Dr. Alojzij Vrtačnik Din 50, dr. Lovrenčič Ivan, odvetnik Din 100, dr. Cepur dr. Josip, odvetnik Din 50, Skupaj Din 675. Srčna hvala!

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK
Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

+

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša ljuba mama, oziroma tašča, babica, sestra, svakinja in teta, gospa

Marija Pahernik roj. Robič

izdihnila danes v 75. letu svoje starosti po kratki mučni boleznii svojo blago dušo.

Pogreb naše preblage ranjke se vrši v soboto 8. septembra 1923 ob devetih dopoldne.

VUHRED, dne 6. septembra 1923.

Franjo, Janko Anton Robič Mimica Vida, Vojko
sinova. brat. snaha. vanka.

Svakinje, nečaki in nečakinje.

Obrtniki pozor!
 Proda se po ugodni ceni takoj popolnoma nov
stroj za izdelavo dimnih kolen
 z vsemi potrebnimi deli.
Brezkonkurenčni artikel.
 Ponudbe pod šifro „Dober zaslužek 9609“ na upr. Slov. Naroda.

PLESNA AKADEMIA LJUBLJANA
 Otvoritev nove sezije
16. septembra 1923
 Poročila daje vodstvo zavoda
Adolf Praček
 plesni učitelj, Sv. Petra cesta 42

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
 Ivan Briscoč, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno. 2530

Na prodaj lokomobila
 tvrdke LANZ, 25 HP, v zelo dobrem stanju, nahaja se še v obratu kjer si jo interese lahko ogledate. Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 9559

Brez posebnega obvestila.

Ana Piro, roj. Suhodolnik, naznanja vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da je njena ljubljena teta, gospa

Ana Kržič, roj. Verbič
 posestnica v Ljubljani

dne 8. sept. 1923, ob 12. uri popoldne, previdena s svetotajstvi in spravljena z Bogom, po mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala. Truplo drage pokojnice se prepelje iz deželne bolnice v Borovnico, kjer se vrši pogreb dne 11. sept. ob 8 h zjutraj na ondotnem pokopališču.

Ljubljana, 8. septembra 1923.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša ljubljena sestra, svakinja in teta, gospa

Matilda Starič
 vdova po sodnem svetniku

dne 8. t. m., po daljši bolezni, previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspala. Pogreb se vrši danes ob 5. uri popoldne v Novem mestu. Črnomelj, 10. septembra 1923.

Marija Kunc, sestra; Avg. Kunc, svak; Marija Belle, nečakinja in nje otroci.

Zahvala.
 Za vse srčno sočutje povodom bolezni in smrti gospe

Matilde Starič
 Izrekamo vsem obiskovalcem in strežnikom ranjke, vodstvu bolnice v Novem mestu, čast. duhovščini in vsem spremljevalcem pogreba našo iskreno zahvalo. Črnomelj, 10. septembra 1923.

Zalujoči ostali.

Potrti neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Mane Tomšič
 posestnik in živinozdr. p.

dne 8. sept. ob 4. uri pop. v 67. letu nenadoma preminul. Pogreb se vrši dne 10. septembra ob 4. uri popoldne v Trebnjem.

Zalujoče rodbine:
 Tomšič, Kobe, Guštin, Sebenikar, Maister, Klacna, Gratzer.

Trebnje, 9. septembra 1923.

Prosi se tihoga sočutja.

MALI OGLASI

Čene oglašam do 20 besed Din 5-; vsaka nadaljna beseda 30 para, z davčino vred

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar.

Prodaj
Motorno kolo s priklopnim vozom proda po ugodni ceni tvrdka Kenda, Ljubljana.
Lekarna se prodaja ali da v najem na dalmatinskem otoku. — Ponudbe na: Buccich, Trst, Piazza S. Caterina Nr. 4, III. nastr. 9542
Lepa spalnica za eno osebo z žimnico (jesenova, masivna) se ceno proda. — Ponudbe pod »Ceno/9603« na upr. »Slov. Naroda«.
Dva telefonska aparata z induktorji za hišno napeljavo naprodaj za 1480 kron. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 9624
200 let stare gosli naprodaj. Izdelek Josip Quameriu fecit Cremona, prej last G. Giardi. — Vpraša se v Mariboru, Korodška cesta 106. 9556
Nova vila s sredini Ljubljane, z vsem komfortom in takoj prostim stanovanjem se ugodno proda. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 9611
Domačega cvetličnega medu večje množino (ca. 150 do 200 kg) se ugodno proda. — Resne ponudbe na: V. Samide, Stari trg 34/II. 9590
Rabljeni pisalni stroji najboljših znamk, dobro popravljani, na prodaj. Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7. — Telefon 100. 9530
Prodaj veliko množino vinskih sodov in 5 močnih hramnih sodov po 40 hektu, za pivo, vino ali žganje. — Avguštin, Ljubljana, Sp. Šiška, Jernejeva cesta št. 237. 9268
Parni kotel za centr. kurjave tarni stroj 45 HP, predgrevač. Omenjeni predmeti so že bili rabljeni, vendar pa prav dobro ohranjeni. — Kdor se zanima, se naj obrne na vratarja hotela »Slone«. 9489
Velika hiša ob glavni cesti na periferiji Ljubljane, z gospodarskim poslopijem in lepim vrtom ter s takoj prostim stanovanjem za kupca se ugodno proda. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 9607
Lokomobila, stabilna, fabrikat Wolf, 40-60 PS, v obratu 134 leta, se radi nabave močnejšega stroja proda. — Lokomobila je še v obratu (ob progi Ljubljana-Trebnje). — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 9588
Pet shrambnih vinskih sodov (Lagerfaß) cementir., hrastovi, z železnimi obročki kovani, od 1300 do 1900 litrov, dobro ohranjeni, proda Franc Logar, gostilničar, Hrastnik pri Zidanem mostu. 9621
Prodaja se komplotna jedilnica, pripravna za vilo, in več luksuznih predmetov, ki služijo za okrasitev vile in vsebujejo lepo perzijsko preprogo, 3.10-2.37 metrov. — Več se poizve pri Franc Šantel, Mestni trg 18/L. 9618
Hiša v Šmarjeti št. 32, zidana in z opeko krita, tik farne cerkve, pet minut od Rimskih toplic, se proda. Prostrani lokali za trgovino, obokana klet, štiri sobe in kuhinja v pritličju. Spodaj in v podstrežju še tri sobe, vrt za zelenjavo, sadonosnik in drvarnica. Ponudbe sprejema lastnik Janez Bider, posestnik in gostilničar, Kokarje h. št. 28, p. Mozirje. 9300

Kupim
Tenis raket, dobro ohranjen, se kupi. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« pod »Tenis raket/9596«.
Foto-aparate in k tem spadajoče predmete kupim. — A. Rasberger, Sodna ul. 5. 9635
Opalograf se kupi. — Ponudbe z navedbo cene pod »Opalograf/9628« na upravo »Slov. Naroda«.
Stanovanja
Na hrano in stanovanje se sprejmejo 2 ali 3 boljši dijaki. — Pražakova ulica 10/II, levo. 9595
Sobo išče mirna gospodinja. Gre tudi kot sostanovalka. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 9612
Dva dijaka sprejme na stanovanje in hrano boljša rodbina. Nadzorstvo dobro. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 9614
Elegantno sobo išče konzularni uradnik »takoji proti dobri namemini. — Ponudbe na: Horák Ludvik, hotel Tratnik, Ljubljana. 9610
Dva ali tri dijake sprejmo v dobro oskrbo pri boljši družini v sredini mesta. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 9608
Dva dijaka se sprejmeta na stanovanje in hrano nasproti realne gimnazije. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 9615
Sobico, naiter v kaki vili na Poljarah, »če suplent« pod »Suplent 9602« na upravo »Slovenskega Naroda«. 9602
Dva dijaka nižje razredov se sprejmejo na hrano in stanovanje. Električna luč. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 9539
Dijakinja se sprejme na hrano in stanovanje v bližini učiteljskega pri boljši rodbini. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 9461
Iščem sobo pri boljši družini: v so oskrbo za dijaka trgovske akademije. — Ponudbe pod »Prvo leto trgovske akademije/9636« na upravo »Slov. Naroda«.
Mesečna sobica, lična in snažna, z dvema posteljama in posebnim vhodom se takoj odda s hrano ali brez hrane. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 9533
Dijakinja nižjih razredov se sprejme pri boljši družini na zračno stanovanje in dobro hrano. Event. klavir na razpolago. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«.
Dijaka sprejme na stanovanje in hrano družina, ki ima šestosolca gimnazije. — Klavir na razpolago. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 9599
2 opremljeni sobi se oddaje v novi vili na Mirju takoj ali s 15. septembrom. Prva z eno, druga z dvema posteljama. Električna, poseben vhod, soupraba kopalnice. — Ponudbe pod »600 9597« na upravo »Slov. Naroda«. — Reflektira se samo na gospode.
Stanovanje I Odda se takoj srednjevelika prazna soba v sredini mesta dotičnemu, ki posodi 5000 Din po dogovoru. Prednost imajo starejši gospodje. Odda se event. tudi zakonskemu paru brez otrok z uporabo kuhinje. — Ponudbe je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod »Posojilo/9593«.

Službe
Manufakturst se sprejme v veltgovini Ed. Suppanz, Pristava. 9626
Šivilja za popravilo perila se priporoča za na dom. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 9586
Sprejme se takoj izvrstnim modistinjo in učenka v salonu Mimi Sark (palaca Kreditne banke). 9457
Služkinja za v kuhinjo se išče za takoj. — Vpraša se: Gostina »6«, Dunajska cesta št. 28. 9637
Sluga se išče z nastopom 17. t. m. — Natančneje v trgovini Julio Meinel, d. d., Selenburgova ulica 3. 9598
Službo hišnika v Ljubljani ali okolici išče državni namestnik, oženjen, brez otrok. — Ponudbe pod M. J. 9363 na upravo »Slov. Naroda«.
Išče se dekle, ki zna kuhati in opravljati vsa druga hišna dela k mali družini proti dobri plači v Ljubljani. — Naslov pove uprava »Naroda«. 9342
Izvežbana pisarniška moč in vajenka se sprejmeta takoj. — Pisarne ponudbe: I. Černe, Ljubljana, Dunajska cesta št. 28. 9184
Prodajalka za špecijsko trgovino se išče. Prednost ima dotična, ki zna dobro šivati in likati. — Več se izve pri I. Modic v Novi vasi pri Raketu. 9478
Računski uradnik, verziran tudi v knjigovodstvu in zmožen nemške stenografije, išče službo za popoldanske ure. — Ponudbe pod »Računski uradnik/9592« na upravo »Slov. Naroda«.
Gospodinja, pridna in poštna, ki bi nadomestovala mater, se išče za takoj k trem otrokom v starosti od 9 do 13 let. Vdove in starejše imajo prednost. — Ponudbe pod »Pridna in poštna/9323« na upravo »Slov. Naroda«.
Popoldansko službo oziroma književno (tudi za francoščino) išče absolvent gimnazije. Zna več jezikov in stenografijo. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda«. 9613
Kot skladiščnik delovodja ali kaj »ličnega želi vstopiti mlad spod k večjemu podjetju, ter »posodil tvrdki proti nizkim obrestim od 50 do 1000 dinarjev. — Ponudbe pod »Niske obresti/9500« na upravo »Sl. Naroda«.
Veščak v knjigovodstvu, absolutno zaupna oseba, nudi trgovcem, »reči« obrtnikom in drugim podjetjem strokovne nasvete za vpeljavo trgovskega knjigovodstva po italijanskem, nemškem ali ameriskem dvostavnem načinu ter v vsaki medsebojni kombinaciji, kakor jo zahteva dotični obrat. V ta namen gre tudi izven Ljubljane. — Prevzame nadalje redno sodelovanje in stalno kontrolo že vpeljanih knjigovodstev, nujno sestavi bilanc, revizijo posebnih zamotanih slučajev in druga strokovna dela. Honorar po dogovoru. — Ponudbe pod »Veščak v knjigovodstvu« na Aloja Company v Ljubljani, Kongresni trg 3. 9375

Mlada gospodinja, naobražena, dobro odgojena, trazi mesto k deci. Voljna je instruirati nižškolce. Reflektira na minimalnu plaču 100 Din mesečno. Prednost Slovenija, manje mesto ili selo. — Ponude na upravo »Slov. Naroda« pod »Jadransko more/9371«.

Zastopniki za nabavo drv, oglja, medu, krompirja, sena, semen, otrobov itd., in za prodajo semen, umetnih gnojil, južnega sadja itd., se iščejo proti 3% provizije. Obrniti se pišmeno ali ustmeno na Kmetijsko trgovsko društvo D. Boslonič & Comp., Trst, Rafineria 7/L. 9051

Izvežban inštruktor, absolviran akademik, z izvrstnim znanjem srbohrvaščine, nemščine, francosčine in italijanščine, išče inštrukcij za vse predmete. — Ponudbe pod »Inštruktor/9428« na upravo »Slov. Naroda«.

Za večjo trgovino z mešanim blagom v prijetnem prometnem trgu na deželi se išče starejši, popolnoma usposobljeni poslovodja, ki naj bo tudi v knjigovodstvu in korespondenci večji Oni, ki bi imel veselje in sredstva, da prevzame morda poznejše trgovino v našem, ima prednost. — Ponudbe je poslati pod Poslovodja/9568 na upravo »Slov. Naroda«.

Praktikanta za trgovino in pisarno, ki je letos dovršil z izvrstnim uspehom državno trgovsko šolo, prodajalka in službo tvrdka M. Karlovšek in drug, Celje-Lava. Prosto stanovanje in hrana - hiši, plača po sposobnosti. Prošnje, opremljene s pričevali, je nasloviti direktno na označeno firmo. 9631

Školarji
Skladišče, primerno za deželne pridelke v sredini mesta, se išče. — Ponudbe pod »Skladišče/9585« na upravo »Slov. Naroda«.

Razno
Vsakovrstne pile in rašpe izvrstno nasekava ter kupuje stare po najvišjih cenah Ivan Figar, pilarski mojster, Ljubljana, Hrenova ulica 19. 8633
Gosli poučuje bivši učitelj »Glasbene Matice«. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 9313
Novi vinski sodi (bačve) v vseh velikostih se dobe in popravljajo pri Fran Repiču, Ljubljana, Trnovo. 9110
Šolske zvezke in šolske potrebščine na debelo najceneje pri L. Pevalaku, Ljubljana, Zidovska ulica 4. 8568
Išče se hrana (event. tudi postelja) za 15 letnega dečka. — Ponudbe pod 15 leten/9569 na upravo »Slov. Naroda«.

Iztrčani med Ljubljanske (najfiniji) po 140 K kg oddaja H. Likar, nadučitelj v p. in čebelar, Blanca pri Sevnici. 9627
Ljubljanske gostilničarje, hišne posestnike in prijatelje vlijudeo prosim, da mi omogočijo povratek v Ljubljano s tem, da mi preakrbe na prometnem kraju adapt. lokal za gostilnico ali vskok klet s skromnim stanovanjem, toda brez koncesije. Posebej potrebujem skladišče za shrambo dveh vagonov pohištva. Za prodajo imam dva rezervirana iz trdega lesa po 16 hektolitrov, pripravna za žganjekuhariko sadje ali vino ter prvovrstni nekovani voz »gig«. — Avg. Zajec, hotel »Stole, Dobrava-Vintgar, p. Jesenje. 9019

Dežnike popravljajo točno, solidno ter ceno Anton Pavlin, Stranska pot 17, Trnovo. 9403

Rabljene britvice »Gillette«, »Mame« in velike se sprejemajo v električno brušenje v drogeriji Anton Kanc, Zidovska ulica 1. 8039

»Toplodar« je dobra stvar — šteti premožni denar! — Naročite ga takoj v paviljonu »G« št. 235 pri tvrdki Nipič in drug. 9463

Fizol (bokin, mandalon, kok) i jabeke treba večje kvantume postepeno Agenturni i komisionalni posao Pavao Fiorelli, Senj (Hrv. primorje). 9546

Gramofonske plošče zamenjam in kupujem. — Razbite in doigrane ne sprejemam. — A. Rasberger, Sodna ulica 5. 9414

Družabnika s 100.000 Din išče dobro vpeljano trgovsko podjetje v Ljubljani. — Pisarne ponudbe naj se dopošljejo na poštni predal 152 v Ljubljani. 9456

Cement, premožni in strešna opeka stalno v zalogi pri H. Petrič, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33. Telefon 366. Skladišče »Balkane«. 8669

Konserviranje sadja in povrtnine, kajige slovenske in hrvatske izdaje, prodajajo knjižarne trg Zupanc, Okrajni ekonom v Ptuj. Cena 16 Din. 9072

Družabnika za Maribor s primernim kapitalom iščem za komesijonirano trg. podjetje, je s sigurno bodočnostjo. — Ponudbe pod »Družabnik« na Mar. Stan. Maribor, Rotovski trg 1.

V najem oddam štiri koncesije ali pa pristopim kot družabnik k kakemu mehaničnemu ali podjetju za elektrotehnične predmete. — Ponudbe pod »Družabnik 9594« na upravo »Slov. Naroda«.

Mater, ako hočete imeti svoje otroke zdrave in močne, pripravljajte samo sladno kavo zvanke »Tri glavel« — Zamrznite vsak vsiljudek, ki se vam vsiljuje. 9062

Tomazeva žlindra, zamrznjena, visokoodotna, se dobi po najnižjih cenah pri Kmetijskem trgovskem društvu D. Boslonič & Comp., Trst, Rafineria 7/L. — Naročite, in prepričali se boste. 9052

Traži domačo hrano. Viši bankovni števnik trazi dobro domačo hrano kod bolje obitelji, po mogućnosti u sredini mesta. — Ponude alati na upravo »Slov. Naroda« pod Bančni uradnik/9551.

Manufaktura Krisper. Pridelovanje vate. Ljubljana, Rožna ulica št. 19. — Prideluje in ima v zalogi vse vrste pamučne vate. Za odcje, krznarstvo, bandažiranje in konfekcionarje. 9228

JEZIKI!
 P. n. občinstvu, zlasti trgovcem in obrtnikom najviljudneje naznanjam, da sem otvoril oblastveno odobreno pisarno za preostavljanje spisov in tujih jezikov v slovenski in obratno. Jamčim za pravilnost prevata. Honorar smerec. Vljudo se pripravom za obk la naročila. — Hinko Privlak, Ljubljana, Mišičeva cesta štov. 18 I. nadstropje (polg slov. štca). 8631

Inserati v »Malih oglaših« imajo neoporečno vail uspeh v »Slov. Narodue Cenu za prvih 20 besed 5-; Din, vsaka nadaljna beseda 30 para.

Posetnikom velesejma priporočamo
naslednje: **restavracije trgovine in kavarne** v Ljubljani.

FRAN LUKIČ konfekcija za dame in gospode, velika zaloga dežnih plaščev ter pletenin vseh vrst. Ljubljana, Pred škofijo 19.		M. Bartl modna trgovina in parfumerija. Stritarjeva ulica št. 2.		Ig. Žargi „Pri nizki ceni“ vse potrebščine za krojače in šivilje. Sv. Petra cesta št. 3.		A. SUŠNIK, železnina Ljubljana, Zaloška cesta. Železo, portland cement, štedilnice, peči, vodovodne cevi, sesalke za vodo in vino, stiskalnice, mline za grozdje, brzoaparilne, tehnične, različna orodja za obrtnike in poljedelce, potrebščine za stavbe in pohištvo, kuhinjsko posodo in vso železnino po znižanih cenah.	
Filip Bizjak krznar, izdelovatelj čepic Kollzeje, Gosposvet. o.	Matija Trebar trgovina čevljev Ljubljana Sv. Petra cesta št. 6.	Zajutrkovalnica T. Mencinger Sv. Petra cesta št. 43. na dvorišču.	M. Sedej-Strnad modni salon Prešernova ulica št. 3.	Ivan Bogataj elektrotehn. podjetje Sv. Petra cesta 30.	Friderik Šerbec galanterijska trgovina Stari trg št. 4.		
Ure, zlatnina, srebrnina Ed. Skopek Mestni trg 8. Popravila točno in solidno.	Modna trgovina T. Eger Sv. Petra cesta št. 2.	Karol Till papirnica Kongresni trg 8.	Modna manufakturna trgovina Janko Češnik LJUBLJANA Stritarjeva ulica Priporoča pri nakupu svojo zalogo najnovejšega blaga za ženske in moške obleke, belo in barvasto perilo, raznovrstne preproge, tekalnike, zavese, odeje itd., po zmerno nizki ceni! Lingarjeva ulica				
Modna trgovina za dame in gospode A. Sinkovic nasl. K. Soss Vedno novosti. Mestni trg 19. Cene nizke.		Josip Vidmar Ljubljana Pred škofijo 19. Tovarna dežnikov in solčnikov.	F. K. Kaiser puškar v Ljubljani.	Adrija drogerija, fotomanufakturna, parfumerija Selenburgova ulica 5. nasproti glavne pošte.	<i>K. Jurman</i> optik - specialist Selenburgova ul.		
Ig. Žargi „Pri nizki ceni“ zaloga perila za gospode in dame Sv. Petra cesta 3.	L. Mikuš Mestni trg št. 15 tvornica dežnikov zaloga sprehajalnih palic.	Franjo Grabjec fotogr. umet. zavod Miklošičeva cesta 6.	Josip Vitek trgovina s kanditi na debelo Ljubljana, Erekov trg 8.	AUTO Florjančič Selenburgova ulica 6.	Največja zaloga oblek za gospode in dečke J. Maček Aleksandrova cesta 3.		
Anton Verbič delikatese, špecerija zaloga vseh vrst sira Stritarjeva ulica št. 2.	Trgovina papirja Ivan Gajšek Ljubljana, Sv. Petra c. 2.	Modna trgovina A. Persche Ljubljana Pred škofijo 21.	„Slovenski film“ V. Bešter Aleksandrova cesta 5.	Alojzij Fuchs zlatar Selenburgova ulica 6. Ljubljana.	Snoj & Modic priporoča svojo manufakturno in modno trgovino Prešernova ulica.		
J. Wanek krznarstvo, trgovina čepic in klobukov Sv. Petra cesta št. 19.	„Triglav“ tovarna perila Ljubljana, Kolodvorska ulica 8.	Albina Bogataj izdelovanje perila Židovska ulica 1/II	J. Kostevc manufakturna trgovina in zaloga prot. preprog Sv. Petra cesta 4.	Foto-atelje Ant. Uršič (v hiši Trgovske banke) Dunajska cesta.	IG. ŽARGI „Pri nizki ceni“ modna trgovina Sv. Petra cesta 3.		
Tržička F. & I. Goričar „Pri Ivanki“ Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Manufakturna, moško in žensko perilo lastnega izdelka ter vsakovrstni modni predmeti po znižanih cenah.	J. Marchiotti trgovina usnja na drobno in debelo Sv. Petra cesta 30.	Lud. Cerne zlatar in juvelir Wollova ulica št. 3.	„Olla“ gumi najsigurnejša in najbolj poznana higijenska guma sedanosti. Razpošilja na drobno in debelo Parfumerija „URAN“ Ljubljana Mestni trg 11. 				
Čevlji-obuče na veliko Aleksander Oblat Sv. Petra cesta 18.	Rudolf Juvan nožar Ljubljana, Prešernova ul.	Marija Rogelj manufakturna trgovina, perilo za gospode in dame. Blago dobro, cene nizke. Lingarjeva ulica št. 4.		Fotografski atelje Ivan Pogačnik Aleksandrova cesta	Trgovina šivalnih, pisalnih strojev in koles Iv. Jax in sin Gospodsvetska cesta 2.		
Delikatesa špecerija A. Stacul Selenburgova ulica.	Modna konfekcija Srečko Vršič Selenburgova ulica.	Papirna trgovina M. Tičar Ljubljana Selenburgova ulica 1.	„Singer“ šivalni stroji (Bourne & Co, New York) Selenburgova ulica 3.	Krznar in izdelovatelj čepic Eligij Eber Kongresni trg št. 7.	Narodna knjigarna Ljubljana Prešernova ulica 7.		
Restavracija in kavarna „Emona“ Aleksandrova cesta. Fiala.	Restavracija Grand hotel Union K. Blat.	Kavarna „Evropa“ Ljubljana Dunajska - Gosposvetska c.	„Narodna kavarna“ Dvorski trg Josip Carl.	Gostilna Vidmar (Težak) Sv. Jakoba trg št. 5.	Restavracija „Lloyd“ Sv. Petra cesta št. 7.		
Gostilna Keršič Spodnja Slika Celóvska cesta.	Restavracija „pri Levu“ Ljubljana Gospodsvetska cesta 16.	Restavracija „pri Roži“ Ljubljana Židovska ulica št. 6.	Restavracija na glavnem kolodvoru Ljubljana.	Restavracija „pri Novem svetu“ Gospodsvetska cesta 14.	Kavarna Central Sv. Petra nabrežje ob Zmajskem mostu.		

Senzacija! Senzacija!

ESKIMO-VENTILATOR

Senzacionalna iznajdba na polju prezračevanja
GENERALNO ZASTOPSTVO ZA KRALJ. JUGOSLAVIJO

KAREL BASTIANČIČ

stroji, tehnične in električne potrebščine
LJUBLJANA, PALAČA LJUBLJ. KREDITNE BANKE.

Predvajamo v sejem. paviljon K št. 525.

Parfums Chrysis
Paris :: 15 Rue du Louvre
Francuska parfumerija
Bezhibna kakovost
Veleelegantna oprema
Primerene cene

Za vrijeme Ljubljanskega velesejma posetite in centralno zalihu za Jugoslavijo

SKOFJA VAS kod CELJA
in zalihu v Ljubljani:

PARFUMERIJA „ADRIA“
Selenburgova ulica, nasproti pošte

Ljubljana **Josip Jug** Rimska c. 16.
pleskar in ličar za stavbe, mostove in pohištvo

Oficijelni oddelek:

Črkoslikarstvo na steklo, pločevino, zid, les, platno itd. Prvovrstni najmodernejši in največji atelje za dekorativno in umetno slikanje, kakor tudi slikanje grbov, alegorij ter cerkveno slikanje.

Najnižje konkurenčne cene. Točna in solidna postrežba.

Moste-Ljubljana, Zaloška cesta 67.

Nizke cene!

Kupujte in naročajte sukno, medno blago, perilo l. dr. pri

Engros - Endetail

LENASI & GERKMAN

LJUBLJANA
Stritarjeva ulica 4

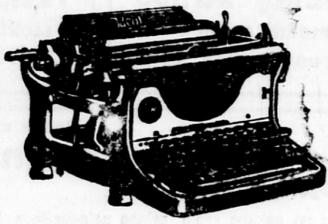
USTANOVLJENO 1808

TEODOR KORN

LJUBLJANA, Poljanska cesta 8

se priporoča

cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih in vodovodnih inštalacijskih del ter za pokrivanje streh. Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. — Proračuni brezplačno in poštino prosto. — Popravila točno in po najnižji ceni. Pločevinasta ambalaža kakor kante za firnež, olje, bencin, doze za barve, :: kandite in konzerve. ::

Pisalni stroji
Razmnoževalni aparati
Računski stroji

THE REX CO.

LJUBLJANA ZAGREB

Gradišče 10 Duga ulica 32

Ustanovljeno 1906

Paviljon H, št. 290

Pisarniško pohištvo ter vse pisarniške potrebščine

Dr. Slechta

ordinira zopet redno

Ljubljana, Dvorni trg 1/II

Kupijo se

stara, tudi pokvarjena dvokolesa motorji, šivalni, pisalni in razni stroji.

F. Batjel LJUBLJANA, Karlovska cesta 4

Trstje za stropo

izdelujem z najmodernimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni

I. Jugoslovanska tvornica Bakalu

JOS. R. PUH, LJUBLJANA

Gradska ul. 22. Tel. 531.

Ponudbe pod „Ugodna kupčija“ na anončni zavod H. SAX v Mariboru.

na prodaj.

8 čevljarских pomočnikov

1 prirejevalca (Herrichterja) za močna dela 1 š e m. Hrana in stanovanje v hiši. Voznina se povrne.

F. Tuček, Sirač (Slavonija).

Pisalni stroji, potrebščine

mehanična delavnica (popravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6-1.

Prilporeča zalogo

različnih voz lastnega izdelka

Matija Terlep

Sv. Jerneja cesta 38, Sp. Šiška

Otroški vozički več vrst od Din 250—

Dvokolesa novi modeli z dobro prevmatiko že od Din 1500— naprej.

Motorički najnovejši amerik. tipa „Evans“ in D. K. W. ter „Ortonette“ in „Motorette“.

Pnevmatika: zračnice z garancijo od Din 16—, plašči od Din 65—.

Praprodejalci in mehaniki nižje cene.

Sprejemajo se tudi vsa popravila, omajljanje in poniklanje.

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Paviljon „F“ št. 191

Odobreno od ministrstva Narodnega zdravja novoiznajdeno in klinično preizkušeno zdravilo kot najboljšo sredstvo proti revmatizmu je

VASO SAMEC
MARUŠKA SAMEC roj. OREHEK

POROČENA

LJUBLJANA, 8. septembra 1923

LEOPOLD BÖGEL & SIN

Stavbeno kleparstvo in vodovodna inštalacija.

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 18.

„RADIO BALSAMICA“

doktorja Ivana Rahlejeva.

Zdravilo je patentirano in zaščitno z znakom v naši državi in v vsem kulturnem svetu. Izdeluje in razpošilja se po vsem svetu samo iz laboratorija dr. Ivan Rahlejeva z Bleda, sedaj preseljenega iz Ljubljane v Beograd. Za informacije in naročila se je obrniti na laboratorij dr. Ivan Rahlejeva, Beograd, Kosovska broj 43.

Tvornica umetnega marmorja

„LIPOLIT“ d. z o. z.

Ljubljana

SLOMŠKOVA UL. 10

Ljubljana

Izdelovanje betonskih plošč v imitaciji marmorja v vseh barvah, s trajnim, vsem cruzijam kljubujočim bliskom. Specielna uporaba za stenske obloge, plošče za pohištvo, sklopalne plošče, napisne plošče i. t. d.

Patentirano.

Edino podjetje te vrste v Jugoslaviji.

Perfekten knjigovodja

s trgovsko naobrazbo, več v davčnih stvarah, se sprejme takoj. Ponudbe z referencami pod „Trgovska naobrazba“ na upravo Slovenskega Naroda.

Proda se tovorni auto

Praga tipa „R“ 1½ - 2 tonski

s polnogumastimi obroči Telef. 541
Autozavodi E. ROSA, Ljubljana, Poljanska cesta 69.

Proda se vsled pomanjkanja prostora za izvanredno nizko nizko ceno Din 80.000—, kompletna najmodernejša

naprava za pletenje kravaf

sestoječa iz dveh pletilnih strojev in enega preciznega navijalnega stroja na ročni ali motorni pogon. Vsa naprava je zelo priročna in ni treba strokovnega znanja. Vpraša naj se: Ljubljana, poštni pred. 133.

NAJBOLJA poslovna veza za bankarske in trgovačke poslove i osnivanje no ih preduzeća kao i podizanje fabrika u Staroj Srbiji i Makedoniji jeste:

PRIVREDNA BANKA za JUŽNU SRBIJU u SKOPLJU
Prima i zastupništva i robu u komisijonu prodaju. — Daje informacije o privrednim prilikama besplatno. — Kupuje za tuđ račun vunu, orahe, žita i sve ostale proizvode. 9622

Zahvala.

Iskrena hvala vsem, ki ste spremili našega srčno ljubljenega soproga, skrbnega očeta, dragega dedka i. t. d., gospoda

Matija Drovenik

strojevodja južne železnice v pokoju na njegovi zadnji poti.

Osobito se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, gg. pevcem iz Ljubljane ter vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov. Bog plačaj!

Penkva ob 1. ž., 7. sep. 1923.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod

Vsemogočni Bog je poklical k sebi danes popoldne ob 2. uri našo nenadomestljivo, predbro ženo, zlato mamico, gospo

Jerico Šuštar r. Bogataj

Pogreb nepozabne bo v ponedeljek ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Novi Udmat 20. Blago pokojulce priporočamo v molitev. Maša zadušnica se bo darovala v torek 11. t. m. ob 6. uri zjutraj v Mladinskem domu na Kodeljevem.

LJUBLJANA, dne 8. septembra 1923.

Ivan Šuštar, soprog. Angela in Marta, hčer. Marija Colovrič, rejenka. Ernest Romžgar in Stanko Vodlak, zeta.

ZAHVALA.

Za vse izraze sožalja povodom smrti naše zlate mamice

Jerice Šuštar r. Bogataj

se prisrčno zahvaljuje

žalujoči ostali.

Indian tipe „Standard“

Proda se motorno kolo

s priklopnim vozičkom Telef. 541

Autozavodi E. ROSA, Ljubljana, Poljanska cesta 69.

Lesna industrija LJUBLJANA Prule 8.

FRAN MARTINEC

mestni tesarski mojster prevzema vsa tesarska ter v to stroko spadajoča dela, obenem lastnik parne žage prevzema katerokoli množino žaganja lesa, kupuje vsake vrste les kakor tudi manjše in večje gozdne parcele.

Cene zmerne Točna postrežba

9299

TOVARNNA KANDITOV

Telefon 438

Fr. Rozman

MARIBOR, Aleksandrova cesta štov. 57

priporoča vse vrste kanditov (bonbonov) po najnižjih tovarniških cenah.

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Vse šolske potrebščine

Ročne torbice, voščeno platno, modri ovijalni papir, peresa, svinčnike, radirke, svežke, mape, peresnice, risalni papir, barvice, risalne deske, mape, risalna orodja in vse druge potrebščine priporoča trdka

Iv. Bonač, Ljubljana, Selenburgova 5.

Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ul. 25

Telefon štov. 415 Poštno-čkovni račun 11.428

Izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela in sicer vodno in nadtalno ter umetno tesarstvo.

Parna žaga in strojne delavnice

Prevzemam po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbe mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrežja, balkone, vrtno ulice, verande ter razna druga vrtna arhitektonična dela. Stopnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaže. Za razne industrijske stavbe opozarjam zlasti na moje patentirane nosilce za večje proste razpetine od 12—15 m.

Razstava v paviljonu za stavbeno stroko in lesno industrijo